

Kto poleci z Ławicy?

– Rozbudowa lotniska to konieczność, bo szacujemy, że w ciągu kolejnej dekady możemy nawet podwoić liczbę obsługiwanych pasażerów, do 8 milionów rocznie – mówi w rozmowie z „Monitorem” prezes Ławicy Grzegorz Bykowski. Tymczasem loty z Poznania do Zurychu zainaugurował SWISS (na zdjęciu).

► str. 3 i 11

FOT. ARTUR BOJINSKI

„Flirty” na torach

12 marca podpisano największy w historii samorządu województwa kontrakt – na dostawę nowych pociągów. Za 553 miliony złotych firma Stadler dostarczy nam 10 składów „flirt”. Każdy z nich pomieści prawie 600 pasażerów. Na wielkopolskich torach zamówione pojazdy pojawią się za dwa lata.

► str. 2

Obraz, słowo i... maczeta

30 marca podczas obrad sejmiku radni przez dwie godziny debatowali o granicach wolności artystycznej w samorządowych instytucjach kultury. Powodem była wzburzająca emocje wystawa w gnieźnieńskim muzeum oraz – odrzucona ostatecznie w głosowaniu – propozycja specjalnego stanowiska sejmiku.

► str. 4

kwiecień 2026
nr 4 (299)

MONITOR

WIELKOPOLSKI MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

rok XXVI
ISSN 1642-0918

Metamorfoza na prowincji

Wielkopolska jest ważnym regionem rolniczym, od lat inwestującym pieniądze, także z budżetu województwa i z UE, w rozwój obszarów wiejskich. Nagradzani są też nasi najlepsi gospodarze.

W rolnictwie nie brakuje trudów i wyzwań. Ten zależny w dużym stopniu od pogody (upały, susze, ulewę, przymrozki itp.) warsztat „pod chmurką” jest jednak jedną z wielu silnych stron regionalnej gospodarki.

Nasi farmerzy gospodarują oszczędnie, a inwestują z rozmachem. Są pracowici, uporządkowani, korzystają z nowoczesnych rozwiązań w rolnictwie i ekologii.

Nowe pokolenia wprowadzają innowacje na wsi, nie boją się technologii, podpatrują nowinki z eksperymentalnych upraw.

Efekty? Wielkopolanie bardzo dobrze sobie radzą na rynkach całej Unii Europejskiej. Polska żywność podbija świat, co potwierdza stale wzrastający eksport. W wielu sektorach produkcji żywności: zboża, buraków cukrowych, mleka, drobiu, owoców i warzyw to nasi farmerzy wyraźnie przodują w Europie.

Najlepszych z nich uhonorowano 22 marca w Sali Ziemi MTP podczas jubileuszowej, XXV edycji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku. Do nagrody nominowano 21 gospodarstw (spośród rekordowych 70 zgłoszonych z 24 powiatów). 10 laureatów odebrało statuetki Siewcy, a tego zaszczytu dostąpiło dotąd (przez ćwierć wieku) ponad 230 rolników spośród niemal 1600, którzy stanęli w konkursowe szranki.

– Mówimy o gospodarstwach, które są dopracowane w każdym aspekcie – od technologii po relacje społeczne. To wizytówki polskiej wsi – oceniał przewodniczący kapituły, prof. Grzegorz Skrzypczak z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

– Wielkopolska to region ludzi przedsiębiorczych i odważnych, widać to także na wsi – chwalił w przekazie wideo minister rolnictwa Stefan Krajewski.

Jest i druga strona medalu, bo w Polsce i w Europie nie brakuje wyzwań dla rolnictwa. Wśród problemów są m.in. postępujące stopowienie terenu, wysychanie jezior, afrykański pomór świń, wysoce zjadliwa grypa ptaków czy rzekomy pomór drobiu.

Przedstawiciele branży zwracają też uwagę na coraz wyższe koszty produkcji i niski poziom cen w skupie, powodujący okresową nieopłacalność gospodarowania, zmniejszające się pogłowie świń, nieprzewidywalny rynek, rygorystyczne przepisy weterynaryjne, bariery inwestycyjne albo sprawę tzw. tuczu nakładczego.

A co wspólnego z tym wszystkim ma regionalny samorząd?

Województwo nie wspiera bezpośrednio rolnictwa czy gospodarstw, niemniej od lat inwestuje znaczne pieniądze, także z UE, w rozwój obszarów wiejskich.

– UMWW w Poznaniu i podległe mu instytucje konsekwentnie wdrażają rozmaite inicjatywy i programy, proponując niekiedy rozwiązania pionierskie w skali kraju, podpatrywane i realizowane następnie w innych regionach Polski – zauważa wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Modernizowana jest infrastruktura, poprawiają się bezpieczeństwo i warunki życia mieszkańców wsi. Wiele mld zł trafiło tam w ramach PROW oraz z budżetu województwa, a to jeszcze nie koniec finansowania odnowy tych terenów. ► str. 8-9

FOT. JAKUB KOSMATKA

Nowe pokolenia rolników wprowadzają innowacje, nie boją się technologii, podpatrują nowinki z eksperymentalnych upraw. Na zdjęciu Jakuba Kosmatki, zgłoszonym do konkursu „PROW w obiektywie”, widać kombajny podczas żniw w gminie Gołańcz (powiat wągrowiecki).

Tłumy po naukę

W ciągu trzech dni ponad 72 tysiące osób odwiedziło XXX edycję Targów Edukacyjnych. Co przyciągnęło takie tłumy na współorganizowane przez samorząd województwa wydarzenia?

► str. 3

Miliony na serial

Sejmik zgodził się, by w latach 2026-2027 zarezerwować po 5 mln zł z budżetu województwa na ewentualne dofinansowanie serialu o Powstaniu Wielkopolskim, którego produkcję planuje TVP.

► str. 5

(Wielko)polskie drogi

Samorząd regionu ma w swojej pieczy ponad 2700 kilometrów dróg wojewódzkich. W naszym nowym cyklu przyglądamy się niektórym z nich. Na początek – DW 431.

► str. 7

Szansa i uznanie

618 tysięcy złotych – to kwota, jaką w tym roku samorząd województwa przeznaczył na nagrody i stypendia marszałka w dziedzinie kultury. Ich zdobywcę odebrali je 16 marca w poznańskiej Auli Nova.

► str. 12

Inna strona samorządu

Ale nam pożyczylili! Siła prasy, czyli kogo i dlaczego posadziliśmy. Z życia gwiazd, z życia urzędników...

– Brakuje mi okien – wyznaje radny.

► str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

INNY ŚWIAT

Jeżeli ktoś z mieszczuchów jakimś cudem byłby ostatni raz na wsi w naszym regionie ćwierć wieku temu, to wracając tam dziś, mógłby się mocno zdziwić. Technologia rolnictwa 4.0, mapowanie pól, system zarządzania stadem ze stacją paszową, działo przeciwnowotworowe – to tylko wybrane przykłady rozwiązań i urządzeń z opisów gospodarstw laureatów konkursu Wielkopolski Rolnik Roku. Przy okazji 25. edycji tego przedsięwzięcia postanowiliśmy szerzej opisać, jak – także dzięki wsparciu ze strony samorządu województwa – zmieniła się przez te dwie i pół dekady wielkopolska wieś. Bo przecież to nie tylko dużo nowocześniejsze gospodarstwa, wyposażone w wymienione wyżej „bajery”. To przede wszystkim pozytywna przemiana naszych wsi jako miejsca do życia. I jeżeli rzeczywiście ktoś miałby tam złożyć wizytę po raz pierwszy od 25 lat, powinien przygotować się na szok poznawczy – to dzisiaj zupełnie inny świat niż przed ćwierćwieczem. ■

Nagrodzony program dla seniorów

Nagrodę dla województwa odebrała dyrektor Departamentu Zdrowia UMWW Milena Wawrzynowicz.

Realizowany przez samorząd województwa program profilaktyczny został dostrzeżony w kraju i nagrodzony w konkursie „Zdrowy Samorząd”.

Konkurs ten już po raz dziewiąty zorganizowały redakcje Portalu Samorządowego oraz Rynku Zdrowia. Laureatów poznaliśmy podczas XI Kongresu Wyzwań Zdrowotnych, który odbył się 13 marca w Katowicach.

Wielkopolska znalazła się wśród zwycięzców w kategorii województw. Uznaniem doznał „Program wsparcia osób po 65. roku życia w ograniczeniu występowania zaburzeń procesów poznawczych prowadzących do powstawania chorób neurodegeneracyjnych”, realizowany przez Poznański Ośrodek Zdrowia Psychicznego.

Celem programu jest ograniczanie pojawiania się zaburzeń poznawczych, które prowadzą do chorób neurodegeneracyjnych, takich jak np. choroba Alzheimera.

Innowacyjna formuła przedsięwzięcia opiera się na aktywności fizycznej, psychicznej (ćwiczenia pamięci, uwagi, itp. prowadzone indywidualnie i grupowo), terapii zajęciowej oraz edukacji, w tym w zakresie zdrowego stylu życia, przeciwdziałania uzależnieniom, radzenia sobie ze stresem itd. Ten ostatni aspekt dotyczy także opiekunów i rodzin seniorów, którzy biorą udział w warsztatach i wykładach. Seniorom zapewnia się konsultacje z psychologiem i lekarzem psychiatrą. Zajęcia odbywają się 3-4 razy w tygodniu, po 3 godziny, razem jest to 50 spotkań. W szkoleniach organizowanych w ramach programu bierze udział także personel medyczny, opiekujący się osobami starszymi.

Na realizację programu w 2025 roku przeznaczono z budżetu województwa ponad 600 tys. zł, a na całe przedsięwzięcie, zaplanowane na lata 2025-2029, zarezerwowane są ponad 3 mln zł. ABO

„Flirty” na torach

12 marca na Dworcu Letnim w Poznaniu podpisano największy kontrakt w historii samorządu województwa.

Bezpieczne, komfortowe i energooszczędne – takie mają być nowe pociągi „flirt”, zamówione przez samorząd województwa. Umowę na 10 składów, z opcją kupienia dodatkowych dziesięciu, parafowali marszałek Marek Woźniak i wicemarszałek Wojciech Jankowiak oraz prezes zarządu firmy Stadler Polska Radosław Banach i członek zarządu Arkadiusz Świerkot.

Wartość 10 pociągów przekracza 550 mln zł, co oznacza największy kontrakt w historii regionu.

– Podpisaliśmy umowę o wartości 553 mln zł, z opcją jej powiększenia do 1 mld 105 mln zł. Jeśli pierwsza część zamówienia będzie dobrze zrealizowana, możemy kupić łącznie 20 „flirtów” – stwierdził Marek Woźniak. – Pieniądze są zabezpieczone w budżecie, ale mamy nadzieję, że część uda się nam pozyskać z funduszy UE.

Przypomnijmy, że przetarg na zakup taboru opierał się

Umowę podpisano 12 marca na Dworcu Letnim w Poznaniu.

na trzech kryteriach: ceny, terminu realizacji i masy pociągów.

– Oferta firmy Stadler Polska okazała się najlepsza. To dla nas nowość, bo dotąd eksploatowaliśmy głównie pociągi z PESA Bydgoszcz. Nowoczesne składy Stadlera (długie, pojemne i lekkie) jeżdżą już w Polsce, w województwie łódzkim, śląskim i mazowieckim, a wkrótce

będą kursować i u nas – zapewnił wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

– Cieszymy się z tego zamówienia. Dostarczymy do Wielkopolski innowacyjne pojazdy „flirt” najnowszej generacji, które dotąd sprzedaliśmy (łącznie ponad 3000) do 24 krajów – zaznaczył Radosław Banach. – W Polsce wyprodukowaliśmy ponad 650 sztuk dla przewoźników

z 18 krajów, a 127 z nich jeździ po polskich torach.

W każdym z 10 „flirtów” zmieści się niemal 600 pasażerów, w tym minimum 250 osób na miejscach siedzących. Wyposażone będą m.in. w defibrylator AED, klimatyzację, biletomaty i stojaki do przewozu co najmniej sześciu rowerów.

Za dwa lata pojedą z Poznania np. do Zbąszynka, Piły, Rawicza i Kutna. RAK

Nie tylko o wodorze

W dniach 25-26 marca na MTP odbył się „EnergyON Summit & H₂POLAND” – Środkowo-europejskie Forum Technologii Wodorowych. Przy okazji wręczono też nagrody dla laureatów dwóch konkursów.

– Cieszę się, że w Poznaniu możemy debatować nie tylko o wodorze, ale kompleksowo o całym sektorze energii. Nam w Wielkopolsce bardzo zależy na jej odnawialnych źródłach, dlatego liczę na dobre rozmowy, zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym – przywitał uczestników wydarzenia Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

Współorganizator forum dodał, że istotne jest, by działania związane z rozwojem sektora energii były prowadzone lokalnie. Wytwarzana tu energia powinna być następnie konsumowana w firmach, instytucjach, domach.

Podczas inauguracji kongresu wystąpili też sekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Krzysztof Bołesta i prezes zarządu MTP Robert Wielicki.

– Dezinformacja, będąca elementem dzisiejszego

Uczestników wydarzenia na MTP przywitał Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

świata, szczególnie w dziedzinie energii, klimatu i środowiska, to część wojny hybrydowej, sponsorowanej przez Rosję i inne państwa, które chcą wykołować transformację energetyczną – zauważył Krzysztof Bołesta. – Dzisiaj świat wygląda tak, że jest dwóch zapaśników wielkiej wagi, reprezentujących dwie różne strategie. Jedna to obfitość energetyczna, obfitość w paliwa, druga – to niezależność energetyczna i elektryfikacja. Pierwsza wizja jest zależna od importu. Druga od importowanych zielonych technologii. My w Europie musimy wykształcić swoją

wizję, która będzie niepodległością energetyczną, opartą o nisko- i zeroemisyjne lokalne źródła.

Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli branży energetycznej, w tym wodorowej z Polski i Europy. Nie zabrakło naukowców, przedsiębiorców, przedstawicieli rządu i samorządu, w tym radnych województwa.

Przy okazji wręczono nagrody w konkursach „Wielkopolska dla Planety 2030” (wyróżnienia dla firm i młodych naukowców) oraz dla innowacyjnych kół naukowych. Lista laureatów jest dostępna na stronie www.umww.pl. RAK

Marszałkowie o funduszach

Wdrażanie funduszy europejskich po 2027 roku było jednym z tematów Kongresu Marszałków Województw RP, który odbył się w dniach 25-26 marca w Głucholazach.

W spotkaniu, na którym Wielkopolskę reprezentował marszałek Marek Woźniak, wzięli udział m.in. ministrowie funduszy i polityki regionalnej oraz rolnictwa i rozwoju wsi. Przedstawiciele rządu zapewnili o kluczowej roli samorządów województw w programowaniu i wdrażaniu środków z UE w perspektywie finansowej 2028-2034. Według przygotowywanego rozporządzenia, 44 proc. unijnych pieniędzy w przyszłych latach będzie zarządzane na poziomie urzędów marszałkowskich z udziałem samorządów niższych szczebli.

Podczas posiedzenia przedstawiciele zainteresowanych województw podpisali też apel do rządu w sprawie budowy drogi S15, która częściowo ma przebiegać także przez Wielkopolskę. Na spotkaniu poruszono również temat zagrożeń hybrydowych i wojennych w ujęciu regionalnym, strategii cyfryzacji i cyberbezpieczeństwa. ABO

Naukowe inspiracje i energia

W dniach 13-15 marca na MTP odbyła się jubileuszowa, XXX edycja Targów Edukacyjnych.

Tegoroczne spotkanie, współorganizowane tradycyjnie przez samorząd województwa, przebiegało pod hasłem „Edukacja w podróży”. W symboliczny sposób oddaje ono współczesne podejście do uczenia się jako procesu ciągłego, wieloetapowego i dynamicznego, rozpoczynającego się w dzieciństwie i towarzyszącego nam całe życie.

W XXI wieku edukacja nie kończy się bowiem po szkole czy studiach. Coraz rzadziej dorośli pracują wiele lat w jednym zawodzie. Często chcą albo muszą zmieniać branżę, zdobyć nowe kompetencje, postawić na rozwój.

Inspirację do takich zmian można było znaleźć właśnie w Poznaniu. To tu uczniowie, nauczyciele, rodzice i przedstawiciele instytucji edukacyjnych mogli wymienić doświadczenia, zaprezentować (szkoły i uczelnie) ofertę i atuty, porozmawiać o trendach, spróbować przewidzieć zawody przyszłości.

Program targów objął 70 wydarzeń towarzyszących – wykładów, warsztatów i paneli dyskusyjnych.

W ciągu trzech dni targi odwiedziło ponad 72 tys. osób. Swoją ofertę zaprezentowało prawie 300 szkół, uczelni i instytucji edukacyjnych – od liceów i techników z Wielkopolski, przez szkoły branżowe i językowe, aż po uczelnie z całego kraju.

Wśród wystawców rozbudowanej strefy Wielkopolski, zajmującej powierzchnię blisko 1200 m², znalazły się m.in. samorządowe cen-

tra kształcenia zawodowego i ustawicznego, ośrodki doskonalenia nauczycieli z Poznania, Leszna, Konina, Piły i Kalisza, a także centra wsparcia rzemiosła, kształcenia dualnego i zawodowego. Obecne były też specjalistyczne placówki edukacyjne, np. ośrodek szkolno-wychowawczy w Poznaniu, a gospodarzem strefy była Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa.

Atrakcji i innowacji nie brakowało. Technologie VR umożliwiały wirtualne podróże i naukę poprzez immersję. Interaktywne prezentacje zawodów pokazywały, że współczesne profesje łączą w sobie wiedzę i technologię. Był druk 3D, robotyka, eksperymenty.

Uczestnicy korzystali z profesjonalnych badań diagnostycznych: od analizy stóp, przez testy profilaktyczne,

aż po pomiary ciśnienia. Za interesowaniem cieszyły się pokazy stomatologii cyfrowej z wykorzystaniem technologii CAD/CAM i symulatory medyczne do nauki pierwszej pomocy.

Młodziarze spodobały się też symulatory odczuć starczych i specjalne gogle imitujące wady wzroku. Dzięki nim można lepiej zrozumieć wyzwania, z jakimi mierzą się osoby starsze, a to cenna lekcja empatii i wrażliwości społecznej.

Nie zabrakło stref relaksu (masaży, zabiegów kosmetycznych i warsztatów stylizacji) oraz działań artystycznych. Równolegle odbywały się zajęcia rozwijające kreatywność – tworzenie biżuterii, malowanie kamieni, układanie kompozycji florystycznych.

Atrakcją była też edukacja kulinarna, połączona z degustacją potraw z różnych stron świata. To okazja, by pokazać, że nauka o zawodach łączy się z kulturą, podróżami i doświadczeniem smaków. RAK

W SKRÓCIE

NOWY KONSULAT

Przebywający w Wielkopolsce obywatele Ukrainy uzyskają wsparcie ze strony zawodowego konsulatu (dotąd byli objęci opieką placówki z Wrocławia). Z tworzącym nowy urząd w Poznaniu konsulem Serhijem Miniailo spotkał się 18 marca w UMWW marszałek Marek Woźniak. Podczas rozmowy podkreślono szczerzy dialog, otwartość i chęć współpracy między Wielkopolską a Ukrainą, przypominając m.in. aktywne kontakty naszego regionu z obwodem charkowskim.

JUBILEUSZ PACZKI

7 marca w sali sesyjnej UMWW odbyło się wydarzenie podsumowujące realizację w Wielkopolsce jubileuszowej, 25. edycji Szlachetnej Paczki – jednej z największych inicjatyw społecznych w Polsce. W 2025 roku w regionie na rzecz programu aktywnie pracowało 722 wolontariuszy, którzy odwiedzili 2354 rodziny. Po przeprowadzeniu szczegółowej analizy pomoc skierowano do 1659 rodzin.

OD RZEMIEŚLNIKÓW

Podczas spotkania, które odbyło się 6 marca w UMWW, przedstawiciele władz Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej wręczyli marszałkowi województwa najwyższe odznaczenie przyznawane przez tę organizację. Marek Woźniak (na zdjęciu z prezesem WIR Markiem Skoraszewskim) został uhonorowany Kordzikiem WIR w uznaniu za wieloletnie wsparcie tego środowiska w Wielkopolsce oraz zaangażowanie w rozwój współpracy pomiędzy samorządem a organizacjami rzemiosła. ABO

Przez Zurych w świat

Pierwszy samolot z Zurychu uroczysto powitano na płycie poznańskiego lotniska.

Nowe linie lotnicze uruchamiają połączenia z poznańskiego lotniska.

Wyjątkowo uroczyste powitanie czekało 29 marca na Ławicy załogę i pasażerów lotu SWISS Air z Zurychu do Poznania. Jako że był to inauguracyjny lot połączenia rejs, samolot został przywitany tradycyjnym salutem wodnym. Na płycie lotniska zgromadziło się spore grono VIP-ów i dziennikarzy, było przecinanie wstęgi, pojawił się okolicznościowy tort, a w hali odlotów pasażerów częstowano szwajcarskimi smakołykami.

Podczas konferencji prasowej (z udziałem m.in. wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka, ambasadora Szwajcarii w Polsce Fabrice'a Fillieza, przedstawicieli władz Poznania, grupy Lufthansa oraz lotnisk w Poznaniu i Zurychu) podkreślano znaczenie nowego połączenia dla rozwoju wielkopolsko-helweckiego relacji biznesowych i turystycznych. Wskazywano też na szanse, jakie stwarza podróżnym rozwinięta siatka lotów ze szwajcarskiego hubu.

Na razie połączenie między Poznaniem a Zurychem będzie realizowane trzy razy

w tygodniu: w poniedziałki, czwartki i niedziele.

SWISS dotąd nie latał z Poznania, podobnie jak inna linia, której pojawienie się na Ławicy zapowiedziano w marcu. Chodzi o airBaltic, który od wejścia w życie jesiennego rozkładu będzie operował dwa razy w tygodniu z Poznania do Las Palmas. W bezpośrednią podróż na Gran Canaria będzie można wybrać się w poniedziałki i piątki.

Więcej o sytuacji poznańskiego lotniska i planach jego rozwoju – w rozmowie z prezesem Ławicy Grzegorzem Bykowskim na stronie 11. ABO

Razem z Brandenburgią

W marcu w Wielkopolsce przebywała delegacja brandenburskich rolników, a w Zamku Trebnitz zainaugurowano działalność pełnomocnika ds. partnerstwa Brandenburgii z Polską w nowej kadencji.

W dniach 21-22 marca do Wielkopolski przyjechali gospodarze z Niemiec. Wizyta była kolejną odsłoną przedsięwzięcia pn. „Dialog rolny”, który zainicjowano w 2024 r.

Celem projektu jest wymiana doświadczeń między ekspertami z Brandenburgii i Wielkopolski przy wykorzystaniu kompetencji ośrodków edukacyjnych. Oba partnerskie regiony łączy bowiem rolnictwo, odgrywające kluczową rolę na obszarach wiejskich. I tu, i tam pojawiają się podobne wyzwania dla branży, a dialog ekspertów i wypracowane rozwiązania mają pomóc rozwiązać część problemów.

Tym razem do Wielkopolski przyjechali przedstawiciele Okręgowego Związku Rolników Brandenburgii, powiatu Havelland, reprezentanci Uniwersytetu Humboldtów w Berlinie, szkoły rolniczej, niemieckich kół gospodyń wiejskich, branżowych mediów.

Delegacja odwiedziła m.in. Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Sieblinku.

Goście obejrżeli też elementy infrastruktury, powstałe w ramach działalności LGD KOLD w Opalenicy, Kopankach i Chojnikach, odwiedzili gospodarstwo rolne w Lwówku, a także spotkali się z wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim. Rozmawiano m.in. o przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej, bezpieczeństwie żywności, rozwoju obszarów wiejskich.

Punktem kulminacyjnym wizyty był udział delegacji z Brandenburgii w jubileuszowej gali 25. edycji konkursu „Wielkopolski Rolnik Roku”.

W części tych rozmów uczestniczył też pełnomocnik Brandenburgii ds. współpracy z Polską Dariusz Müller, który 23 marca oficjalnie zainaugurował działalność w kadencji 2025-2028.

Tego dnia w Zamku Trebnitz odbyło się spotkanie, w którym uczestniczył m.in. reprezentujący Wielkopolskę wicemarszałek Wojciech Jankowiak, zasiadający w Gremium Doradczym Zamku Trebnitz od 2017 r.

Przypomnijmy, że w tym roku rozszerzono działalność pełnomocnika na wszystkie pięć województw partnerskich Brandenburgii, tj.: Dolny Śląsk, Lubuskie, Mazowieckie, Wielkopolskie i Zachodniopomorskie. RAK

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY, KTÓRE RADNI PORUSZALI W INTERPELACJACH I ZAPYTANIACH PODCZAS XXIII SESJI SEJMIKU ORAZ W OKRESIE MIĘDZYSESYJNYM.

Adam Bogrycewicz (PiS) zgłosił interpelacje i zapytania dotyczące: naprawy gruntowego odcinka DW 133 między powiatami czarnkowsko-trzcianeckim i międzychodzkiem, niezaopiniowania przez Komisję Kultury dofinansowania z budżetu serialu o Powstaniu Wielkopolskim, niesprawnych biletomatów w pociągach Kolei Wielkopolskich, problemów pasażerów pociągów z przesiadkami w Krzyżu Wlkp., sposobu wręczania odznak honorowych województwa, potencjalnego konfliktu interesów przy zlecaniu pracy radnej, finansowania studiów podyplomowych przez samorząd województwa, efektywności zarządzania zasobem ludzkim w UMWW.

Marek Sowa (PiS) interpelował w sprawie potrzeby pilnego podjęcia w bieżącym roku budowy brakującego odcinka ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 444 w Sulmierzycach (ul. Odolnowska).

Wiesław Ratajczak (PiS) złożył zapytanie odnośnie do rewitalizacji linii kolejowej nr 368 Szamotuły – Międzychód. Poprosił o informacje dotyczące zaawansowania przedsięwzięcia, wyników przeprowadzonych konsultacji, zmian w przebiegu linii, planowanego terminu zakończenia prac.

Filip Żelazny (PiS) w swoich interpelacjach poruszył kwestie: kosztów organizacji marcowej gali finałowej konkursu Wielkopolski Rolnik Roku, przystąpienia samorządu województwa do przygotowań obchodów 100-lecia Powszechnej Wystawy Krajowej, potencjalnych nieprawidłowości w gospodarowaniu mieniem przez szpital w Wolicy. Zgłosił też zapytania o wyniki audytów Politechniki Poznańskiej, związanych z planowanymi inwestycjami szpitali wojewódzkich w Kaliszu i Koninie oraz o zatrudnienie Mariusza Wiśniewskiego na stanowisku członka zarządu Kolei Wielkopolskich.

Michał Zieliński (PiS) w swoim wystąpieniu podczas sesji pytał o plany dotyczące ewentualnego udziału województwa w budowie hali lekkoatletycznej oraz dużej hali widowiskowo-sportowej w Poznaniu.

Łukasz Grabowski (PiS) złożył w okresie międzysesyjnym zapytania o: aktywność w mediach społecznościowych Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, tabliczki edukacyjne na ławkach w parku przy szpitalu „Dziekanka”, nieprawidłowości w pytaniach egzaminacyjnych na prawo jazdy, wsparcie finansowe udzielone Fundacji Giewartów.

Obraz, słowo i... maczeta

30 marca podczas obrad sejmiku radni przez dwie godziny debatowali o granicach wolności artystycznej w samorządowych instytucjach kultury.

Powodem dość emocjonującej dyskusji w trakcie sesji sejmiku była wystawa w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Otwarta w styczniu ekspozycja pt. „Re: średniowiecze. 1000 lat 1000 wersji”, to czasowa instalacja (czynna do 4 października 2026 r.), która – w zamyśle autorów – miała odczarować stereotyp „ciemnych wieków”.

– Wystawa pokazuje odniesienie się innych epok, m.in. baroku i odrodzenia, do średniowiecza. Jak ono widziane było wcześniej, np. w ikonografii, sztuce, a jak prezentowane jest dziś, choćby przez memy w internecie. Są to obrazy zaopatrzone w komentarz, przygotowane przez kuratorkę, historyczkę sztuki z Uniwersytetu Warszawskiego, opisujące świat rycerski, historię świętych itp. – wyjaśniał radnym marszałek Marek Woźniak. – Gdyby to oceniać, było tu trochę nierozwagi, bo sam jestem osobą wierzącą i wizerunek Młeki Pańskiej w połączeniu z komentarzem o kąpielu kota uznałem za przekroczenie czerwonej linii. Trzy takie obiekty, najbardziej drastyczne w przekazie, dyrekcja muzeum po miesiącu usunęła.

To właśnie te obrazy mogły naruszyć – także zdaniem marszałka – uczucia religijne katolików i granicę dobrego smaku w sztuce. W sposób wyważony zareagowała m.in. Kuria Metropolitalna w Gnieźnie, pisząc o szacunku dla twórczości artystów i autonomii instytucji kultury, ale

Dyskusja o wystawie w Gnieźnie trwała w sejmiku dwie godziny.

zwracając uwagę na konieczność odpowiedzialności za słowo i obraz oraz uwzględnienie wrażliwości widzów.

Jednocześnie rozpoczęła się medialna wrzawa, pojawiły się setki komentarzy w mediach społecznościowych, wystąpienia polityków. Zareagowali też przedstawiciele PiS w sejmiku, np. Łukasz Grabowski, autor projektu apelu sejmiku (w sprawie poszanowania uczuć religijnych), do którego wystąpienia medialnych odniósł się Marek Woźniak: – Mówił pan, że marszałek chce być teraz w „nurdzie opiólowania katolików”.

W efekcie klub PiS zgłosił na marcową sesję projekt uchwały sejmiku – „Apel w sprawie poszanowania uczuć religijnych i wrażliwości społecznej Wielkopolan przez osoby zarządzające instytucjami kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego”.

– Memy z Jezusem Chrystusem w muzeum są czym

innym niż w przestrzeni internetu – zauważył radny Wiesław Ratajczak, odczytując też statut placówki w Gnieźnie.

– Przy najgorszych memach czułem się, jakby ktoś ciął mnie maczetą – komentował Marek Sowa.

– Dziękuję Łukaszowi Grabowskiemu za nagłośnienie sprawy, bo dzięki temu część dzieł już zniknęła z wystawy – dodał Adam Bogrycewicz.

– Co my sfinansowaliśmy za publiczne pieniądze? – zastanawiał się Tomasz Ławniczak.

– To artystyczny ściek, a wasze argumenty w jego obronie są szokujące – zaostriła retorykę Joanna Szczepkowska.

– Memów było pięćdziesiąt, a dyrektor muzeum zdjął ze ściany niespełna trzydzieści. Do mediów przebiły się tylko trzy najbardziej szokujące – podsumował Łukasz Grabowski, apelując nawet o odwołanie dyrektora MPSP

w Gnieźnie, a Grzegorz Fiałkowski dodał: – Wiemy, co nas obraża, a co nie.

Inaczej komentowali pomysły apelu radni koalicji rządzącej w województwie.

– Polityka nie powinna być obecna w muzeum, rada placówki apeluje o zaprzestanie medialnej nagonki – mówiła Patrycja Przybylska.

– Mamy przecież wybór. Możemy iść na wystawę lub nie – spuentowała Paulina Stochniałek.

– Szanujmy się, dyskutujmy, ale nie atakujmy – stwierdziła przewodnicząca Tatiana Sokołowska.

Podsumowując dyskusję, marszałek nazwał projekt apelu cenzurą prewencyjną, mówiąc do polityków PiS: – Chcieliście i chcecie być władcami sumień, a to niebezpieczne.

Ostatecznie dokument odrzucono w głosowaniu, a za jego przyjęciem opowiedział się tylko klub PiS. RAK

Więcej za egzamin

Sejmik przyjął regulacje dotyczące nowych stawek za egzaminy na prawo jazdy oraz warunków wynagradzania egzaminatorów.

Stosowne uchwały podjęto na sesji 30 marca. Koszt egzaminu na najpopularniejszą kategorię B w wielkopolskich WORD-ach wzrośnie o 2 zł (teoria) i 8 zł (praktyka).

Przeciwko tym zmianom oponowali radni PiS, mówiąc m.in. o „powszechnej drożyznie” i potrzebie „ulżenia młodym Wielkopolanom”.

– Urealniamy opłaty jedynie o wskaźnik inflacyjny, byśmy za 2-3 lata nie musieli znacząco podnosić obowiązujących stawek – przypomniał w odpowiedzi wice-marszałek Wojciech Jankowiak. ABO

Pożegnanie radnego

27 marca, w wieku 77 lat, zmarł Romuald Ajchler, w przeszłości m.in. radny województwa wielkopolskiego.

Podczas sesji sejmiku, która odbywała się 30 marca, na wniosek przewodniczącej Tatiany Sokołowskiej radni uczcili minutą ciszy pamięć zmarłego kolegi.

Urodzony w wielkopolskich Dusznikach Romuald Ajchler był przez wiele lat politykiem związanym z okręgiem pilskim. Znany był głównie ze swojej aktywności parlamentarnej. Zasiadał w Sejmie II, III, IV, VI, VII i IX kadencji, mandat zdobywając z list ugrupowań lewicowych.

W wielkopolskim sejmiku pracował od listopada 2018 roku do października 2019 roku (współtworząc wówczas

Romuald Ajchler podczas inauguracyjnej sesji sejmiku VI kadencji w listopadzie 2018 roku.

trzyosobowy klub SLD z Wiesławem Szczepańskim i Tadeuszem Tomaszewskim), kiedy to ponownie zdobył mandat poselski. ABO

Wraca do miasta

Sejmik podjął w marcu uchwałę „w sprawie przekazania instytucji kultury pod nazwą Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956 w Poznaniu”.

Wydzielona wcześniej z Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości placówka trafi (ponownie) spod kuratelii samorządu województwa pod skrzydła miasta Poznania. To efekt wcześniejszych uzgodnień między samorządowcami, popartych stosownymi aktami podejmowanymi zarówno przez sejmik, jak i poznańską radę miasta.

W uzasadnieniu do uchwały z 30 marca wskazano, że zawarcie umowy między województwem a miastem i formalne przekazanie muzeum planowane jest na II kwartał 2026 roku, a więc jeszcze przed okrągłą, 70. rocznicą wydarzeń z 1956 roku. ABO

Miliony na serial

TVP przygotowuje film o Powstaniu Wielkopolskim.

Dyskusje o tym, czy warto dofinansować serial o Powstaniu Wielkopolskim, trwały w sejmiku ponad miesiąc. 23 lutego rozmawiano o tym w trakcie obrad Komisji Kultury. Uczestniczyli w nich m.in. marszałek Marek Woźniak, producentka telewizyjna Joanna Ochnik (twórczyni serialu biograficznego „Osiecka” w TVP1) i operator filmowy Piotr Śliskowski.

Telewizja Polska w kooperacji z prywatnym producentem, ministerstwem kultury i Samorządem Województwa Wielkopolskiego zamierza do końca 2027 roku zrealizować serial o zwycięskim zrywie z lat 1918-1919. W obsadzie filmu mieliby znaleźć się bardzo znani i popularni polscy aktorzy.

Koncepcja zakłada przygotowanie i emisję 10 odcinków serialu (każdy po 45 minut) w paśmie o wysokiej oglądalności, np. w niedzielne wieczory o godz. 20.30. Szacowany koszt serii, z tytułowanej wstępnie „Zwycięstwo”, to kilkadziesiąt milionów złotych.

Tę debatę kontynuowano 20 marca podczas obrad Komisji Budżetowej. Skarbnik województwa Piotr Struś przedstawił wnioski zarządu o zmiany w budżecie i WPF, wśród których było m.in. przeniesienie z rezerwy po 5 mln zł (w 2026 i 2027 r.) na upowszechnienie działań samorządu o kulturowaniu pamięci bohaterów Powstania Wielkopolskiego.

Podczas sesji marszałek zastrzegł, że na tym etapie de-

cyzja sejmiku jest tylko deklaracją umożliwiającą dalsze kroki, a nie formalną umową i przekazaniem pieniędzy.

Zanim sejmik poparł pomysł, uwagi zgłosili radni PiS. Filip Żelazny mówił o spółce TVP w likwidacji i wątpliwościach natury prawnej. Łukasz Grabowski wolałby współpracę przy serialu z TVN, a krytyczny głos wyrazili też m.in. Leszek Bierła, Michał Zieliński, Joanna Szczechowska i Adam Bogrycewicz.

Ich rozterki starali się rozwiązać Marek Woźniak, przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska, radna KO Paulina Stochniałek i skarbnik Piotr Struś. Ostatecznie radni PiS wstrzymali się od głosu, a większość poparła wnioski. RAK

POETA JAN KASPROWICZ A SPRAWA WIELKOPOLSKA

FOT. ARTUR BOJŃSKI

Ponieważ sejmik postanowił w grudniu, że 2026 będzie w Wielkopolsce rokiem także Jana Kasprowicza, sylwetkę genialnego poety, część jego artystycznego dorobku i związku z Wielkopolską przedstawił radnym (30 marca podczas sesji) prof. dr hab. Radosław Okulicz-Kozaryn, prezes poznańskiego oddziału Stowarzyszenia Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza. RAK

Podzielili się pieniędzmi

30 marca podczas sesji radni podjęli kilka uchwał o przekazaniu dotacji z budżetu województwa lokalnym samorządom.

Najwięcej, niemal 27 mln zł, trafi do wielkopolskich JST na prace związane z ochroną, rekultywacją i poprawą jakości gruntów rolnych. W tej puli jest 22,5 mln zł na budowę i remont dróg dojazdowych do pól (wsparcie otrzymało aż 170 gmin) oraz 1,6 mln zł na zakup sadzonek drzew miododajnych w 74 gminach i powiatach.

2,45 mln zł podzielono między siedem samorządów inwestujących w remonty mostów, przepustów i dróg. Na zakup sprzętu pomiarowego, informatycznego i oprogramowania (służącego do ewidencji gruntów

rolnych i prowadzenia spraw ochrony tych terenów) zaplanowano 160 tys. zł, które przyznano sześciu JST. Ponadto gmina Miłosław otrzymała 21,7 tys. zł na budowę i renowację zbiornika wodnego małej retencji.

Kto jeszcze dostanie, decyzyj sejmiku, wsparcie z wojewódzkiego budżetu na 2026 r.?

Prawie 2 mln zł trafi do 26 samorządów remontujących zaplecze sanitarne w ramach programu „Szatnia na medal”. Z kolei na takie nowe inwestycje w 14 wielkopolskich gminach sejmik przyznał 2,3 mln zł.

Oprócz tego gminy Żerków i Drawsko pozyskały łącznie 60 tys. zł na zadania remontowe z zakresu infrastruktury turystycznej (odpowiednio odnowienie znaków na szlaku

dla turystów i remont pomostu pływającego na Przystani Yndzel). To ostatnie zadanie łączy się z kolejną dotacją z budżetu województwa, 30 tys. zł, na „Otwarcie sezonu wodnego na Wielkiej Pętli Wielkopolski 2026” właśnie w Drawsku nad Notecią.

Ponad 492 tys. zł rozdysponowano między 61 gmin biorących udział w pierwszej edycji programu „Wielkopolska z klasą”, 549 tys. zł otrzymają 42 samorządy uczestniczące w projekcie „Kultura w drodze”, a gminy Ślesin, Malanów i Margonin pozyskały po 25 tys. zł z przedsięwzięcia „Wielkopolskie jadłodzielnie”.

Jak co roku przydzielono też wsparcie dla JST prowadzących zakłady aktywności zawodowej. RAK

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– odpowiedział na dwie interpelacje Adama Bogrycewicza. W sprawie modernizacji DW 174 na trasie Nowe Dwory – Wieleń przekazał, że w bieżącym roku zlecone zosta-

nie opracowanie dokumentacji z podziałem na dwa odcinki. Termin jej wykonania to 2027 rok. Kolejnym etapem będzie uzyskanie wszystkich wymaganych decyzji administracyjnych, w szczególności ZRID, co umożliwi określenie realnego harmonogramu prac dla tej inwestycji. Poinformował, że 17 lutego podpisano umowę na wykonanie profilowania DW 133 Chełst – Sieraków – Chrzypsko Wielkie. Prace na powyższym odcinku o długości 4,5 km zaplanowano od 10 marca, a prace profilowania wraz z uzupełnieniem kruszywa i zagęszczeniem na DW 133 Borzysko Młyn – Sieraków – Ryzyn – Droga 186 (Chrzypsko Wielkie) przewidziano na drugą połowę marca.

– przekazał Andrzejowi Pichetowi, że priorytetem dla samorządu województwa jest zapewnienie odpowiedniej oferty przewozowej na terenie Wielkopolski. Połączenia Poznania z Warszawą pociągami Polregio są wykonywane na podstawie porozumienia z województwem łódzkim. W obecnym rozkładzie jazdy nie zaplanowano modyfikowania oferty przewozowej w zakresie wydłużenia kursów pociągów do stacji Warszawa Wschodnia. Do organizatora przewozów trafiły wnioski pasażerów dotyczące poprawy oferty na odcinku Krotoszyn – Poznań – Krotoszyn, szczególnie w weekendy. Podjęte zostaną odpowiednie działania w tej kwestii, a najbliższy możliwy termin wprowadzenia zmiany rozkładu jazdy to 14 czerwca.

– odpisał Markowi Sowie, że według informacji PKP PLK nie ma opóźnień przy rewitalizacji linii kolejowej nr 360. Zakończono roboty w obrębie stacji Gostyń, a w bieżącym roku planowana jest realizacja prac związanych z modernizacją 11 km linii między Gostyniem a Kąkolewem oraz roboty okołotorowe. Poinformował, że ww. projekt realizowany jest bez elektryfikacji, dlatego podstawowym rodzajem taboru do obsługi linii jest ten spalinowy. Odcinek Gostyń – Leszno obsługiwany będzie z wykorzystaniem obecnie używanych przez Koleje Wielkopolskie pojazdów, a odcinek Leszno – Poznań trakcją elektryczną w ramach siatki skomunikowanych połączeń. Jednocześnie województwo zabiega o elektryfikację linii kolejowej Poznań Wschód – Wągrowiec. To pozwoliłoby na przeznaczenie posiadanych składów hybrydowych do obsługi połączeń na pozostałych liniach spalinowych, w tym Gostyń – Kąkolewo.

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski

– udostępnił Katarzynie Rzepcekiej-Andrzejak treść umowy dotyczącej administrowania przez Wojewódzki Szpital Zespolony im. dr Romana Ostrzyckiego w Koninie przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1. Przekazał, że z firmą „Green Parking Polska” zawarte są dwie umowy dzierżawy, obie przez szpital w Koninie.

Sekretarz województwa Tomasz Grudziak

– przekazał Adamowi Bogrycewiczowi informacje w sprawie struktury zatrudnienia w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Ponadto zapewnił, że warunki pracy ochrony w holu głównym UMWW są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, w tym z normami BHP. Niższa

niż w pozostałych częściach budynku temperatura w holu wynika z dużej kubatury przestrzeni oraz bezpośredniego połączenia z wejściami zewnętrznymi. Służba w holu głównym pełni na jest w systemie rotacyjnym z możliwością korzystania z pomieszczeń o wyższej temperaturze, właściwej dla pomieszczeń biurowych. Utworzenie odrębnego, zamkniętego stanowiska pracy (kiosku lub portierni) nie byłoby adekwatne do charakteru i zakresu powierzonych zadań oraz przyczyniłoby się do braku możliwości ich należytej realizacji.

– z upoważnienia marszałka odpowiedział na zapytanie Filipa Żelaznego w sprawie możliwości zatrudnienia przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego byłego zastępcy prezydenta Poznania. Poinformował, że marszałek nie planuje zmieniać obecnego składu zarządu województwa, jednocześnie nie wyklucza zatrudnienia byłego zastępcy prezydenta Poznania na innym stanowisku.

Dyrektor Departamentu Kultury UMWW Włodzimierz Mazurkiewicz

– poinformował Łukasza Grabowskiego, że zgłoszenia w sprawie prezentowanej w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie wystawy „Re: Średniowiecze. 1000 lat 1000 wersji” zostały potraktowane z należytą uwagą. Wskazał również, że za program merytoryczny i treści prezentowane przez instytucję kultury odpowiada jej dyrektor, a organizator nie posiada kompetencji do cenzurowania ani ingerowania w zawartość wystaw. Celem omawianej ekspozycji w żadnym stopniu nie jest naruszanie czyichkolwiek uczuć, a jedynie naukowa i artystyczna refleksja nad obecnością symboliki średniowiecznej w kulturze współczesnej, ze szczególnym uwzględnieniem popkultury. W związku z negatywnymi sygnałami dyrektor muzeum podjął decyzję o usunięciu najbardziej kontrowersyjnych elementów ekspozycji.

– przekazał Filipowi Żelaznemu, że województwo od lat wspiera festiwal „Schola Cantorum”, m.in. w formule współorganizacji oraz poprzez dotacje przyznawane w ramach otwartego konkursu ofert. W 2026 r. po raz pierwszy zabezpieczono środki w budżecie województwa na to zadanie jako dotację celową dla Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu, które – na mocy porozumienia zawartego z Kaliskim Stowarzyszeniem Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży SCHOLA CANTORUM – zostało głównym organizatorem festiwalu. Taki model współpracy został przyjęty jako perspektywa wieloletnia, co zapewni możliwość dalszego wspierania przedsięwzięcia.

Dyrektor Biura Komunikacji Zewnętrznej i Promocji UMWW Marcin Fuszpaniak

– odpowiedział Adamowi Bogrycewiczowi w sprawie współpracy województwa przy produkcji fabularnego serialu telewizyjnego o Powstaniu Wielkopolskim. Poinformował, że jego koproducentem ma być Telewizja Polska S.A. w likwidacji. Wyjaśnił, iż w świetle art. 468 Kodeksu Spółek Handlowych nie ma prawnych przeszkód zawierania umów przez spółkę w likwidacji. Wysokość udziału finansowego województwa została wynegocjowana z producentem filmu na poziomie 10 mln zł. Kwota pozwoli zrealizować serial na wysokim poziomie i umożliwi województwu zostanie kluczowym mecenasem produkcji opowiadającej o naszym zwycięskim zrywie. Jej emisja planowana jest w roku oddania do użytku nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. ABO

Świąteczne przymiarki

W gminie Żerków odbył się finał konkursu „Tarcie chrzanu w Chrzanie”.

Tradycyjnie już miejscowość Chrzan była miejscem finału konkursu organizowanego przez samorząd województwa i gminę Żerków. W wydarzeniu „Tarcie chrzanu w Chrzanie – Wielkopolskie Tradycje Wielkanocne” 28 marca zaprezentowało się ponad sto kół gospodyń wiejskich z naszego regionu.

Specjalnie na tę okazję przygotowały one niepowtarzalne specjały z chrzanem, oceniane przez jury. Nie zabrakło także innych potraw wielkanocnych, czerpiących z lokalnego dorobku i tradycji, obecnych na stołach podczas świąt. Zespoły KGW rywalizowały też w konkurencji tarcia tytułowego warzywa na czas.

Za najlepszą potrawę kapituła konkursowa uznała „Chrzanicę schematy – chrza-

Podczas finału KGW zaprezentowały przygotowane przez siebie wielkanocne specjały.

nowy zawrót głowy”, czyli specjalny tort autorstwa KGW Huta Wianki z gminy Czarnków. Z kolei najwięcej, bo aż 2,259 kg chrzanu w czasie trzech minut utarło KGW Leśnictwo z gminy Kawęczyn. W sumie podczas

tych zmagani ich uczestnikom udało się zetrzeć niemal 100 kilogramów kojarzącej się z Wielkanocą rośliny.

– Takie wydarzenia są formą promocji wielkopolskiego dziedzictwa kulinarnego. Zarząd województwa, orga-

nizując konkurs, chce zainspirować mieszkańców naszego regionu do sięgania po lokalne produkty oraz czerpania z dawnych receptur na wielkanocne dania – podkreśla wicemarszałek Krzysztof Grabowski. ABO

Sołtysi z modlitwą i nagrodami

Najpierw modlitwa w kaliskim sanktuarium, a następnie uroczystość w pobliskim Stawiszynie – tak wielkopolscy sołtysi obchodzą 14 marca swoje święto.

Prawie tysiąc uczestników zgromadziła X pielgrzymka sołtysów do Sanktuarium Świętego Józefa w Kaliszu. Mszę świętą w intencji osób sprawujących tę funkcję w naszym regionie (a jest ich prawie 4 tysiące) odprawił biskup kaliski Damian Bryl.

Dalsza część obchodów Dnia Sołtysa odbyła się w hali widowisko-sportowej w Stawiszynie.

W intencji sołtysów modlono się w kaliskim sanktuarium.

– Samorząd województwa widzi wasze działania, przekładające się na rozwój

całego regionu i chce podziękować za wysiłek i czas poświęcony na budowanie

aktywnych lokalnych społeczności. Na przestrzeni lat praca i rola sołtysa ulega zmianie i nie ogranicza się już tylko do wypełniania formalnych obowiązków – mówił wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który razem z sejmikowymi radnymi wręczył odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” prawie 160 sołtysom.

Podczas uroczystości rozstrzygnięto też regionalny etap konkursu „Fundusz Sołdecki – Najlepsza Inicjatywa”. Zwyciężyło sołectwo Gołębki-Ochodza z gminy Trzemeszno. ABO

Kosmiczna wizytacja w Wielkopolsce

Jakie są atuty naszego regionu jeśli chodzi o rozwój szeroko rozumianego sektora technologii kosmicznych?

O tym głównie rozmawiano 31 marca, podczas wizyty w Wielkopolsce delegacji Polskiej Agencji Kosmicznej (POLSA).

W UMWW z prezesem POLSA Martą Ewą Wachowicz i jej współpracownikami spotkali się m.in. marszałek Marek Woźniak oraz Jacek Bogusławski z zarządu województwa. Gospodarze regionu oraz goście z agencji odwiedzili również Kampus Kąkolewo Politechniki Poznańskiej. Władze tej uczelni zaprezentowały (wybudowaną także dzięki wsparciu ze strony samorządu województwa) nowoczesną infrastrukturę i potencjał obiektu, przygotowanego do realizacji innowacyjnych projektów badawczych z zakresu lotnictwa, robotyki oraz kosmonautyki.

Podczas rozmów Marek Woźniak zaznaczył, że Wielkopolska stawia na wsparcie nowych technologii, co znajduje odzwierciedlenie w nowych wersjach wojewódzkich dokumentów strategicznych, dotyczących rozwoju regionu oraz innowacji. Podkreślił ponadto, że dysponujemy silnym w skali kraju za-

plecym badawczym, obejmującym nie tylko Kampus Kąkolewo i potencjał poznańskich uczelni – Politechniki Poznańskiej czy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, ale także Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe oraz ośrodek PAN w Borówcu, wyspecjalizowany w technologiach laserowych i monitorowaniu śmieci kosmicznych.

Ponadto samorząd województwa aktywnie wspiera uczelnie w nawiązywaniu relacji z liderami omawianego sektora w USA, Australii i Nowej Zelandii. Realizuje też projekt, którego celem jest promocja tematyki wśród uczniów z Wielkopolski.

Przypomnijmy, że już podczas lutowej sesji sejmiku wskazywano na odpowiedni potencjał Wielkopolski do stworzenia u nas ważnej europejskiej jednostki związanej z kosmosem. Wówczas to radni przyjęli jednogłośnie stanowisko wyrażające poparcie dla lokalizacji w naszym regionie Centrum Europejskiej Agencji Kosmicznej ds. Reagowania Kryzysowego, Odporności i Obrony. Ta jednostka Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA) zostanie utworzona w Polsce, nie rozstrzygnięto jednak jeszcze, w którym mieście. ABO

O „kosmicznych atutach” Wielkopolski marszałek Marek Woźniak rozmawiał m.in. z prezesem POLSA Martą Ewą Wachowicz.

JUŻ WKRÓTCE POZNAMY NOWYCH RADNYCH

Do końca kwietnia powinniśmy poznać skład Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego II kadencji. Jak już informowaliśmy, do UMWW wpłynęło niemal sto aplikacji od młodych Wielkopolan chcących zasiadać w MSWW. 30 marca po raz kolejny na swoim posiedzeniu spotkała się, złożona z radnych „dorosłego” sejmiku, komisja wyborcza. Omówiono proces oceny merytorycznej złożonych prac oraz kwestię uzupełniania braków formalnych przez wezwanych do tego aplikantów. ABO

Rozmowy o dialogu i pożytku

Dwie wojewódzkie rady – zajmujące się dialogiem społecznym oraz działalnością NGO-sów – obradowały w ostatnich dniach marca w Poznaniu.

Najpierw, 23 marca, w Centrum Pozarządowych Organizacji Sportowych przy ul. Starołęckiej odbyło się posiedzenie Wielkopolskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

Dawid Gluza, dyrektor Biura Wielkopolskiego Stowarzyszenia Sportowego, przedstawił zadania realizowane przez ten podmiot w ramach wieloletniej umowy z samorządem województwa. Dzięki takiemu rozwiązaniu kluby i związki

sportowe otrzymują stabilne finansowanie na szkolenie młodzieży, udział w zawodach oraz rozwój kadry i infrastruktury, przy czym wysokość wsparcia powiązana jest oprócz bieżącej działalności również z wynikami sportowymi. Ważną rolę odgrywa też „Dom sportu” (w którym spotkała się rada), zapewniając zaplecze instytucjonalne i wzmacniając współpracę środowiska. ***

Z kolei 27 marca w UMWW swoje plenarne posiedzenie miała Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego. Jako że obecnie temu gremium przewodniczy strona rządowa, obrady prowadziła woje-

woda Agata Sobczyk. W spotkaniu uczestniczył także członek zarządu województwa Jacek Bogusławski.

Podczas posiedzenia rozmawiano o stosowaniu technologii dual-use w województwie wielkopolskim. Szczegóły takiego podwójnego wykorzystania obiektów infrastruktury przedstawił Michał Kurzawski, zastępca dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej UMWW.

Drugim tematem poruszone przez radę był rozwój i wdrażanie AI. Informacje na ten temat przekazali uczestnikom spotkania członkowie działającej przy marszałku Wielkopolskiej Rady ds. Sztucznej Inteligencji. ABO

Kto uczy najlepiej?

Rozpoczęła się kolejna edycja samorządowych konkursów na szkołę i nauczyciela roku.

Reprezentanci Wielkopolskiej Szkoły Roku 2025, czyli SP nr 1 w Witkowie, gościli na marcowej sesji sejmiku województwa.

Sesja sejmiku województwa, która odbyła się 30 marca, rozpoczęła się od powitania niecodziennych gości. W ramach lekcji wiedzy o społeczeństwie obradom radnych przysłuchiwali się uczniowie, dyrektor i nauczyciele ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Adama Borysa w Witkowie. Jak pod-

kreśliła przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska, ta placówka uzyskała w 2025 roku tytuł Wielkopolskiej Szkoły Roku. Kto pójdzie w jej ślady?

Ruszył właśnie tegoroczny nabór w dwóch konkursach organizowanych przez samorząd województwa: Wielkopolska Szkoła Roku i Wiel-

kopolski Nauczyciel Roku. To już dziesiąta odsłona tych wydarzeń! W poprzednich latach nagrodzono w nich 153 placówki oraz 145 pedagogów z naszego regionu.

Celem konkursów – jak podkreślają w regulaminie organizatorzy – jest zaprezentowanie najlepszych szkół oraz nauczycieli, którzy z entuzjazmem rozwijają talenty i zainteresowania uczniów, kształtując jednocześnie ich pozytywne postawy i wzorce osobowe.

Na laureatów podczas uroczystej gali finałowej czekają statuetki i nagrody finansowe. Termin nadsyłania zgłoszeń mija 15 września. Szczegóły dotyczące obu konkursów, w tym formularze zgłoszeniowe, można znaleźć na stronie internetowej www.umww.pl.

ABO

Oni są nominowani do nagrody

Wiadomo już, kto w tym roku może zostać zwycięzcą Literackiej Nagrody Wielkopolskich Czytelników.

To przedsięwzięcie już po raz trzeci organizuje Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu we współpracy z Urzędem Marszałkowskim.

Swoje nominacje mogły zgłaszać kluby książki działające przy bibliotekach publicznych i szkolnych w Wielkopolsce. Korzystając z tych podpowiedzi, jury wskazało po pięciu nominowanych w dwóch konkursowych kategoriach.

O laury wśród literatury dla dorosłych ubiegają się: Mikołaj Gryńberg za „Rok, w którym nie umarłem” (Wydawnictwo Agora), Jakub Małcki za „Obiekty głębokiego nieba” (Wydawnictwo SQN), Zyta Rudzka za „Tylko durnie żyją do końca” (Wydawnictwo WAB), Maciej Siembieda za „Gołoborze” (Wydawnictwo Znak Litera Nova) oraz Szcze-pan Twardoch za „Null” (Wydawnictwo Marginesy).

Z kolei Anja Franczak i Marianna Sztyma za „Żaba. Mała opowieść o żalobie” (Wydawnictwo Albus), Michał Figura, Aleksandra Mizieleńska

i Daniel Mizieleński za „Rysie. Historie prawdziwe” (Wydawnictwo Dwie Siostry), Barbara Kosmowska i Emilia Dziubak za „Latawiec” (Wydawnictwo Agora dla dzieci), Wit Szostak i Aleksandra Krzanowska za „Wylinka” (Wydawnictwo Powergraph) oraz Katarzyna Wasilkowska za „Złodziejka” (Wydawnictwo Literatura) – to nominowani w kategorii „literatura dla dzieci”.

Laureatów poznamy 12 maja podczas uroczystej gali z okazji Wielkopolskiego Dnia Bibliotekarza i Bibliotek.

ABO

RYWALIZOWALI W MASOWANIU

Roksana Bąk z Medyczo-Społecznego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Toruniu (I miejsce), Bartłomiej Chyła z tej samej szkoły (II miejsce) oraz Przemysław Medyński z Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Koninie (III miejsce) – to laureaci międzyszkolnego konkursu „Masaż w leczeniu, sporcie i profilaktyce zdrowotnej”. Finał przedsięwzięcia, w którym zmierzyło się 22 przyszłych techników masażystów, odbył się 27 marca, tradycyjnie w konińskim „Medyku”. Laureaci otrzymali nagrody (urządzeniami przydatnymi w zdobywanym przez nich zawodzie), ufundowane między innymi przez samorząd województwa.

ABO

Rada na choroby

Choroby zakaźne wśród zwierząt gospodarskich były głównym tematem spotkania, które odbyło się 18 marca w UMWW.

W tym dniu swoje spotkanie odbyła Wielkopolska Rada Rolnicza, której przewodniczy wicemarszałek Krzysztof Grabowski. Na jego zaproszenie w rozmowach wzięła udział Joanna Kokot-Ciszewska – wojewódzka lekarz weterynarii.

Debatowano głównie o aktualnym stanie ognisk chorób zakaźnych zwierząt w regionie, jak wysoce zjadliwa grypa ptaków, rzekomy pomór drobiu, afrykański pomór świń.

Rada przyjęła, kierowane do ministra rolnictwa, stanowiska zawierające konkretne postulaty działań w omawianej dziedzinie.

ABO

(WIELKO)POLSKIE DROGI

Pełnią istotną funkcję w systemie transportowym regionu, ponieważ łączą najważniejsze miasta i zapewniają spójność komunikacyjną na poziomie województwa. Podległy regionalnemu samorządowi Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu ma w swojej pieczy ponad 2700 kilometrów takich tras. W naszym nowym cyklu przyglądamy się niektórym z nich.

Kapsuła dla potomnych

Najważniejszą z inwestycji na DW 431 była budowa nowego mostu przez Wartę w Rogalinie.

Oplatająca od południa aglomerację poznańską droga wojewódzka nr 431 w XXI wieku systematycznie zyskuje na popularności, choć... skróciła się o kilkanaście kilometrów.

Aktualnie ta szosa zaczyna się w miejscowości Dymaczewo Nowe, a kończy w Kórniku i ma około 23 km długości. W swoim centralnym przebiegu prowadzi ulicami Mosiny (i tam notuje się największe natężenie ruchu). Co ciekawe, jeszcze w 2002 roku była o kilkanaście kilometrów dłuższa, bo zaczynała się w Granowie. Po wybudowaniu trasy S5 zmieniła się jednak kategoryzacja części dróg.

Wracając jednak do naszej wojewódzkiej – patrząc

na mapę, dostrzeżemy, że... prawie łączy ona dwie drogi ekspresowe na południe od Poznania: S5 i S11. „Prawie”, bo na zachodzie do węzła „eski” wiodącej do Wrocławia musimy dojechać kilka kilometrów wspomnianym „starym” odcinkiem DW 431. Z drugiej strony – omawiana droga łączy się tuż przed Kórnikiem z inną wojewódzką (nr 434), która kawałek dalej krzyżuje się z S11 wyprowadzającą ruch z Poznania w kierunku Środy Wielkopolskiej i Jarocina.

W ostatnich latach DW 431 przeszła intensywną przebudowę, co ma związek z dynamicznym rozwojem powiatu poznańskiego i rosnącą liczbą mieszkańców dojeżdżających do sto-

licy regionu. WZDW od lat realizuje wieloletowy program rozbudowy tej trasy, obejmujący docelowo 12 odcinków. Do tej pory ukończono pięć z nich, od Rogalina przez Świątynki do Kórnika.

Niewątpliwie najważniejszą i najefektowniejszą inwestycją była budowa nowego mostu przez Wartę w Rogalinie. Obiekt oddano do użytku w grudniu 2022 roku, dokładnie 62 lata po powstaniu poprzedniej przeprawy. Nowy pięcioprzęsłowy most ma długość 315 metrów. Kosztował około 60 mln zł (w tym 50 mln zł dofinansowania z UE). Ciekawostką jest umieszczenie w jednej z podpór mostu kapsuły czasu z listem do przyszłych pokoleń. Gdy zostanie otwarta (według założeń – nie wcześniej niż w grudniu... 20122 roku), adresaci przeczytają podpisaną przez wicemarszałka Wojciecha Jan- kowiaka i kierownika budowy Remigiusza Grodzickiego informację o tym, kto, kiedy i za ile pobudował rzeczną przeprawę.

Na koniec warto zauważyć, że DW 431 jest jedną z ciekawszych tras pod kątem krajobrazowo-kulturowym. Przebiega obrzeżami Wielkopolskiego Parku Narodowego i przecina Rogaliński Park Krajobrazowy. Jadąc nią, gdy dobrze się rozejrzemy, z okien samochodu dostrzeżemy słynne wiekowe dęby rogalińskie, a także pobliski piękny Pałac Raczyńskich.

ABO

DW 431

- ▶ **przebieg:** Dymaczewo Nowe – Mosina – Kórnik
- ▶ **długość:** 23 km
- ▶ **natężenie ruchu:** 4249-18.858 pojazdów na dobę

Infografika: Zviad Gionti

Jak samorząd pomógł zmienić wieś?

Wielkopolska jest regionem rolniczym, od lat inwestującym pieniądze z budżetu województwa i z UE, w rozwój obszarów wiejskich.

Samorząd województwa od kilku lat regularnie przekazuje wsparcie finansowe, w wysokości kilku milionów złotych, wielkopolskim pszczelarzom.

W wielu sektorach produkcji żywności (zboża, buraków cukrowych, mleka, drobiu, owoców i warzyw) nasi rolnicy wyraźnie produją w Europie.

Piotr Ratajczak

W rolnictwie, także wielkopolskim, nie brakuje trudów i wyzwań. Ten zależny w dużym stopniu od pogody (upały, susze, ulewy, przymrozki itp.) warsztat „pod chmurką” jest jednak jedną z wielu silnych stron regionalnej gospodarki. Lubimy się tym chwalić, zatem zacznijmy od laurki.

Dyscyplina i porządek

Nasi rolnicy nie raz udowodnili, że potrafią kontynuować idee pracy organicznej, jak przed laty np. Dezydery Chłapowski, August Cieszkowski, Maciej i Seweryn Mielżyński, Gustaw Potworowski. Gospodarują oszczędnie, a inwestują z rozmachem. Są pracowici, uporządkowani, uczą się, korzystając z nowoczesnych rozwiązań w rolnictwie czy ekologii.

Nowe pokolenia gospodarzy wprowadzają innowacje, nie boją się technologii, podpatrują nowinki z eksperymentalnych upraw. Współpracują z izbami rolniczymi, debatują z fachowcami od go-

spodarowania ziemią w Europie i na świecie, sprawdzają patenty opracowywane przez naukowców, np. z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Efekty? Wielkopolscy rolnicy bardzo dobrze sobie radzą na rynkach całej Unii Europejskiej. Polska żywność podbija świat, co potwierdza stale wzrastający eksport. W wielu sektorach produkcji żywności: zboża, buraków cukrowych, mleka, drobiu, owoców i warzyw to nasi gospodarze wyraźnie przodują w Europie.

Wyzwania i problemy

Jest i druga strona medalu, bo w Polsce i w Europie nie brakuje obecnie wyzwań dla rolnictwa. Wśród problemów, o których mówi się najczęściej, są m.in. postępujące stepowanie terenu, wysychanie jezior, afrykański pomór ptaków czy rzekomy pomór drobiu.

Przedstawiciele branży rolnej zwracają też uwagę na coraz wyższe koszty produkcji i niski poziom cen w skupie, powodujący okresową nie-

opłacalność gospodarowania, zmniejszające się pogłowie świń, nieprzewidywalny rynek, rygorystyczne przepisy weterynaryjne, bariery inwestycyjne albo sprawę tzw. tuczu nakładczego.

Obawy polskich i unijnych rolników dotyczą też umowy między UE a krajami Ameryki Południowej (Mercosur) oraz liberalizacji handlu z Ukrainą, w której znaczącą rolę odgrywają duże holdingi rolnicze.

A co wspólnego z tym wszystkim ma samorząd województwa i podległe mu instytucje?

Revolucja na wsi

Województwo nie wspiera bezpośrednio rolnictwa czy gospodarstw, niemniej konsekwentnie, od lat, inwestuje znaczne pieniądze, także z UE, w rozwój obszarów wiejskich. Łatwo wrócić pamięcią do lat 90. XX wieku, tj. przykrego widoku naszych przysiółków i wsi po upadku PRL, i związanych z tą epoką państwowych gospodarstw rolnych.

10-15 lat później, na początku XXI stulecia, nie było

lepiej. Zdeprawowane publiczne przestrzenie, brak poszanowania zieleni, zaniedbane (jeśli były) place zabaw, świetlice wiejskie i remizy w opłakanym stanie. Jak jest dziś?

Wieś się zmieniła. Jest zadbane, estetyczna, uporządkowana. Przypomnijmy, że m.in. o tym debatowano od 8 do 10 maja 2025 r. na MTP w Poznaniu podczas Europejskiego Kongresu Odnowy i Rozwoju Wsi, zorganizowanego z okazji polskiej prezydencji w Radzie UE. Samorządowcy, politycy, naukowcy i eksperci, około 1500 uczestników każdego dnia, wzięli udział nie w kongresie rolnym, a w wydarzeniu poświęconym sprawom odnowi wsi.

– Nie dyskutowaliśmy wiele o produkcji rolnej, raczej o jakości życia na obszarach wiejskich. Zaprezentowaliśmy na MTP to, co ważne w Wielkopolsce, w Polsce i w Europie w zakresie rozwoju tych terenów. Mamy swoje dokonania i indywidualny program wielkopolskiej odnowy wsi – zauważył wówczas marszałek Marek Woźniak.

Ten program i inne przedsięwzięcia regionalnego samorządu to dziesiątki konkursów (i setki milionów złotych wsparcia) dla gmin, sołectw, stowarzyszeń, KGW, związków pszczelarskich, banków żywności, spółek wodnych i innych podmiotów. Kolejne pół strony „Monitora” byłoby potrzebne, żeby precyzyjnie wymienić same (niekiedy dość długie) nazwy tych przedsięwzięć, kwoty wsparcia, efekty zrealizowanych projektów. To zbędne, bo piszemy o tym regularnie na naszych łamach.

22 lata z Unią Europejską

Widoczne gołym okiem są m.in. nowe inwestycje na wsi: hale i magazyny, chlewnie, siołsy, nowoczesne kombajny i traktory. Niemniej eksperci wskazują też na inne korzyści ekonomiczne branży rolno-spożywczej, wynikające z członkostwa Polski w Unii.

– Fundusze unijne oraz związane z nimi wymagania prawne spowodowały przede wszystkim modernizację i rozwój kilkuset tysięcy gospodarstw rolnych, kilku ty-

sięcy zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego – mówiła w rozmowie z „Monitorem” dr Zofia Szalczyk, była wiceminister rolnictwa i była przewodnicząca wielkopolskiego sejmiku.

Według Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa suma płatności dla Wielkopolski z różnych programów rolnych przekroczyła przez ponad dwie dekady naszej obecności w UE 60 mld zł. Warto dodać, że ponad 30 mld zł z tej puli stanowią dopłaty bezpośrednie dla rolników.

Przy wsparciu z realizowanego przez UMWW PROW zmodernizowano wiele dróg w małych miejscowościach, zrealizowano kosztowne inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i infrastruktury wodociągowej, wyremontowano świetlice wiejskie i targowiska, ocalono od zniszczenia zabytkowe obiekty. To wycinek działań, o których też regularnie piszemy na łamach „Monitora”.

Słowem: wieś przeszła metamorfozę, do której niewątpliwie samorząd województwa też się przyczynił. ■

Nowoczesny sprzęt jest dziś wizytówką wsi.

Krzysztof Grabowski, wicemarszałek województwa:

– Przez ostatnie 30 lat wielkopolskie obszary wiejskie przeszły prawdziwą metamorfozę. Warto sięgnąć pamięcią wstecz. Ta pozytywna zmiana, obraz nowoczesnego rolnictwa i estetycznej wsi, to w dużej mierze zasługa naszych rolników i firm związanych z tą branżą – często liderów w krajowej produkcji, którzy śmiało i z sukcesami potrafią rywalizować na rynkach europejskich i światowych. Samorząd Województwa Wielkopolskiego, który od niemal dwudziestu lat mam zaszczyt reprezentować, też dołożył cegiełkę do pozytywnych zmian na obszarach wiejskich. Urząd Marszałkowski w Poznaniu i podległe mu instytucje konsekwentnie wdrażają rozmaite inicjatywy i programy, proponując niekiedy rozwiązania pionierskie w skali kraju, podpatrywane i realizowane następnie w innych regionach Polski. Modernizowana jest infrastruktura, poprawiają się bezpieczeństwo i warunki życia mieszkańców wsi. Wiele miliardów złotych trafiło tam w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz z budżetu województwa, a to jeszcze nie koniec finansowania odnowy tych terenów. Pamiętajmy o wsi, dbamy o nią i nadal będziemy tam inwestować.

Zbudowane dzięki PROW targowisko w Rogoźnie.

Nagrody z jubileuszem w tle

Poznaliśmy laureatów XXV edycji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku.

Najlepsi z najlepszych gospodarzy, czyli laureaci XXV edycji konkursu Wielkopolski Rolnik Roku na scenie w Sali Ziemi MTP.

Konkurs Wielkopolski Rolnik Roku organizowany jest przez samorząd województwa już od ćwierć wieku. O genezie tego przedsięwzięcia i jego historii przypomniano w specjalnym filmie, który został wyemitowany podczas gali wieńczącej tegoroczną edycję. Odbędzie się ona 22 marca w Sali Ziemi MTP.

Siewca jak Oscar

Jak wspomniano, ideą było uhonorowanie najlepszych wielkopolskich gospodarzy podczas wydarzenia wzorowanego na oskarowej gali – stąd pomysł wręczenia statuetki Siewcy. Od tej filmowej różni się ona jednym zasadniczym szczegółem: można ją zdobyć tylko raz w życiu... Tego zaszczytu dostąpiło dotąd ponad 230 rolników spośród niemal 1600, którzy stanęli w konkursowe szranki.

By spróbować swoich sił w tej rywalizacji, trzeba prowadzić gospodarstwo od co najmniej 7 lat. To jednak nie wystarczy. Należy prezentować wysoki poziom produk-

cji rolniczej, stosować nowoczesne technologie, odznaczać się dobrą organizacją pracy i wysoką estetyką gospodarstw, uzyskiwać wysokie efekty ekonomiczne. Miłe widziane są troska o środowisko naturalne i społeczne zaangażowanie gospodarzy.

Zasłużone pochwały

Tych, którzy mogą się pochwalić takimi przymiotami, oklaskiwało w Sali Ziemi prawie 2 tysiące osób (w tym m.in. parlamentarzyści, radni województwa na czele z przewodniczącą sejmiku Tatianą Sokołowską i wicemarszałkiem Wojciechem Jankowiakiem). Trudno się dziwić, że zabierający głos głównie chwalili przedstawiciele wielkopolskiej wsi.

– Z dumą mogę powiedzieć, że nasi gospodarze ciężką pracą, oddaniem ziemi oraz wysiłkiem pokoleń wprowadzili wielkopolskie rolnictwo do czołówki światowej, stając się elitą, wzorem postępu i innowacyjności – podkreślał, otwierając galę, wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

– Mówimy o gospodarstwach, które są dopracowane w każdym aspekcie – od technologii po relacje społeczne. To prawdziwe wizytówki polskiej wsi – ocenił przewodniczący konkursowej kapituły, prof. Grzegorz Skrzypczak z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

– Wielkopolska to region ludzi przedsiębiorczych i odważnych, widać to także na wsi – chwalił w przekazie wideo minister rolnictwa Stefan Krajewski.

– Wielkopolskie rolnictwo dowodzi, że wiedza, praca i odwaga mogą wprowadzić ten sektor na wyżyny, a rolnicy z dumą i pełną świadomością mogą konkurować z produktami na całym świecie – stwierdził europoseł Krzysztof Hetman.

Najlepsi z najlepszych

W obecnej edycji konkursu do nagrody nominowano 21 gospodarstw (spośród rekordowych 70 zgłoszonych z 24 powiatów). Do grona tych, którzy najbardziej zasłużyli na powyższe pochwały, do-

łączyło 10 laureatów: Bartłomiej Banasiak (Rogoźno, powiat obornicki), Małgorzata i Łukasz Drzazga (Doruchów, powiat ostrzeszowski), Katarzyna i Michał Kubiak (Bliźanów, powiat kaliski), Wojciech Musielak (Godziszewo Wielkie, powiat kaliski), Dorota i Jarosław Marciniak (Czerniejewo, powiat gnieźnieński), Katarzyna i Jarosław Fabisiak (Zduny, powiat krotoszyński), Łukasz Roszkiewicz (Krzemieniewo, powiat leszczyński), Jolanta i Artur Rogowscy (Babiak, powiat kolski), Zbigniew Kalina (Przygodzice, powiat ostrowski), Bogumił Baranowski (Gizałki, powiat pleszewski).

„Wykorzystuje nowoczesny park maszynowy oraz technologie, takie jak mapowanie pól, które pozwalają na dokładną analizę gleb i zróżnicowanie zabiegów agrotechnicznych”.

„W celu zwiększenia opłacalności produkcji roślinnej wprowadzono technologię rolnictwa 4.0, która pozwoliła na ograniczenie ilości stosowanych nawozów mineral-

nych, środków ochrony roślin i materiału siewnego”.

„Gospodarstwo posiada działo przeciwwiatrowe, chroniące plony przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych”.

„Wprowadzono system zarządzania stadem ze stacją paszową, który dostarcza niezbędnych informacji o każdej krowie i jałowce, tj. monitoruje płodność, stan zdrowia, żywienie oraz umożliwia lokalizację krów”.

Powyższe, wybrane cytaty z opisów poszczególnych nominowanych gospodarstw (pełne charakterystyki można znaleźć na www.umww.pl), pokazują, jak nowoczesną branżą jest dziś rolnictwo w naszym regionie. O tym, jak bardzo zmieniło się ono przez ostatnie 25 lat – m.in. dzięki skutecznemu sięganiu po wsparcie unijne, a także to oferowane przez województwo – kilkakrotnie wspomniano podczas finałowej gali.

Uznanie i nagrody

Zgodnie z długą tradycją samorządowego konkursu lau-

reaci nie wyjechali z Poznania z pustymi rękami... Najlepsi otrzymali wspomnianą statuetkę Siewcy oraz nagrody finansowe w wysokości 15 tysięcy złotych.

Dodatkowo europoseł Krzysztof Hetman zaprosił zwycięzców do odwiedzenia Brukseli – miejsca, w którym – jak podkreślił – zapadają kluczowe decyzje dla naszego rolnictwa. Z kolei poseł Andrzej Grzyb wręczył okolicznościowe dyplomy tym spośród laureatów konkursu, którzy wykorzystują w produkcji odnawialne źródła energii.

– Korzysta z nich co najmniej połowa z tegorocznych nominowanych – zwracał uwagę wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Bo myślą perspektywnie i przyszłościowo. Dla nich to nie jest „oze-sroze”...

Swoistą artystyczną nagrodą dla laureatów i wszystkich uczestników gali był finałowy występ zespołu Golec uOrkiestra. Muzykom udało się nawet porwać niektórych gości do tańca!

ABO

Statuetka Siewcy, czyli wielkopolski „rolniczy Oscar”...

Zespół Golec uOrkiestra porwał niektórych gości do tańca.

Nie brakło chętnych do zrobienia sobie zdjęcia na specjalnej ścianie.

Jeszcze słyhać śpiew i rzenie koni...

Skąd się wziął sentyment do ułańskich tradycji w stolicy Wielkopolski?

Marek Rezler

Tytułowe słowa często padają podczas wydarzeń czy w publikacjach poświęconych kawalerii polskiej, bowiem doskonale pasują do charakterystyki broni, która nieodwołalnie przeszła już do historii. Użył ich Cezary Leżeński w książce poświęconej kawalerii, stały się one też tytułem filmu fabularnego M. Waśkowskiego, na pewno pojawiają się jako refleksja towarzysząca corocznym obchodom Dni Ułana w Poznaniu. Jak często więc ów „śpiew i rzenie koni” można było słyszeć w Poznaniu?

Huzarzy i strzelcy

Wojsko w stolicy Wielkopolski stacjonowało „od zawsze”. Była to konieczność wynikająca z położenia miasta, które najpierw było największym, najdalej wysuniętym na zachód grodem Piastów, a później miastem stanowiącym oparcie dla zachodnich granic Rzeczypospolitej. W czasie zaborów Poznań znów stał się miastem granicznym, ale jako największe miasto państwa Hohenzollernów na szlaku łączącym Berlin z Warszawą i Moskwą. W dwudziestolecie międzywojennym ponownie pełnił funkcję sprzed 1793 roku. Dziś pograniczne znaczenie Poznania straciło na aktualności, wobec odwrócenia sojuszy sprzed lat.

Garnizonowa rola Poznania, w nowoczesnym znaczeniu tego pojęcia, została wykorzystana w końcu XVIII wieku, kiedy stacjonowały tu m.in. Regiment pieszy im. Królowej Jadwigi i 2. Regiment pieszny. Jednak ostatecznie sprawy te uregulowano dopiero 3 października 1815 roku, gdy rozkazem gabinetowym, czyli królewskim, powołano Komendę Generalną w Wielkim Księstwie Poznańskim, w kwietniu 1820 roku przemianowaną na Naczelne Dowództwo V Korpusu Armijnego. Nazwa ta obowiązywała aż do jesieni 1918 roku. Dowództwo korpusu najpierw stacjonowało w piętrowym budynku stojącym na miejscu obecnego gmachu głównego Muzeum Narodowego, a potem w osobnej siedzibie na Placu Działowym.

Równocześnie do składu garnizonu twierdzy poznańskiej wprowadzano coraz to nowe oddziały wojska. W 1914 roku w Poznaniu stacjonowały oddziały wszystkich rodzajów broni, m.in. 1. Pułk Huzarów Gwardii (tzw. czarnych, przeniesionych później do Wrzeszcza koło Gdańska) i 1. Pułk Królewskich Strzelców Konnych, po których polski 15. Pułk Ułanów Poznańskich „odziedziczył” koszary przy ul. Grunwaldzkiej.

Zrodzeni w powstaniu

W okresie międzywojennym stolica Wielkopolski była siedzibą najpierw Okręgu Generalnego Poznań, zaś od 1921 roku – dowództwa Okręgu Korpusu nr VII. Wśród

FOT. ZK. ARTUR BOJNSKI

W 1927 r. przy ul. Ludgardy stanął pomnik, który zrekonstruowano w 1982 r.

licznych jednostek polskich stacjonujących wtedy w mieście były dwa pułki kawalerii: 15. Pułk Ułanów Poznańskich oraz 7. Pułk Strzelców Konnych Wielkopolskich; obydwa oddziały podlegały dowództwu Wielkopolskiej Brygady Kawalerii, mającemu (wspólnie z dowództwem 14. Wielkopolskiej Dywizji Piechoty) swą siedzibę w gmachu na narożniku ul. T. Kościuszki i ul. św. Marcina – w miejscu obecnego budynku po Collegium Historicum UAM.

Ale dumą międzywojennego Poznania był 15. Pułk Ułanów Poznańskich. Jeszcze w ogniu walk Powstania Wielkopolskiego powstał oddział Strzelców Konnych Straży Miasta Poznania, dowodzony przez Kazimierza Ciężyńskiego. Już 30 grudnia 1918 roku zajęto koszary strzelców konnych przy ul. Augusty Wiktorii (czyli Grunwaldzkiej), a kilka dni później strzelcy uczestniczyli w akcji zdobycia stacji lotniczej w Ławicy. W końcu stycznia 1919 roku ustalono nazwę oddziału na 1. Pułk Ułanów Wielkopolskich, zaś w styczniu i w lutym następnego roku zmieniono numerację i wreszcie ustalono nazwę ostateczną: 15. Pułk Ułanów Poznańskich.

Dzieci Poznania

Żołnierze pułku uczestniczyli w walkach na froncie północnym Powstania Wielkopolskiego, w okolicach Szubina, Kcyni i Rynarzewa. Szczególnie chwalebna kartę zapisali jednak podczas wojny polsko-bolszewickiej lat 1919-1920, pod rozkazami ppłk. Władysława Andersa – byłego szefa sztabu Wojsk Wielkopolskich, w przyszłości słynnego dowódcy 2. Korpusu Polskiego. Walczyli w okolicach Bobrujska, nad Bugiem, uczestniczyli w bitwach: warszawskiej i nad Niemnem. W dniu 22 kwietnia 1921 roku na Błoniach Grunwaldzkich w Poznaniu marszałek Józef Piłsudski ude-

W ostatnich dziesięcioleciach na ulicach Poznania ponownie zaczęły pojawiać się jeźdźcy w mundurach nawiązujących do przedwrześniowych.

korował sztandar pułku Orderem Virtuti Militari.

W okresie międzywojennym poznańscy piętnastacy byli szczególnie popularni w stolicy Wielkopolski, między ułanami – powszechnie określanymi jako „dzieci Poznania” – a mieszkańcami nawiązana została szczególna więź i nić sympatii. Miasto Poznań było honorowym szefem pułku w osobie każdego kolejnego prezydenta, zaś 20 lipca 1925 roku na stopniach Ratusza odbyła się uroczystość przekazania odznaki pamiątkowej pułku prezydentowi Stołecznego Miasta Poznania Cyrylowi Ratajskiemu. W tym czasie oddziałem dowodził pułkownik Stanisław Grzmot-Skotnicki. Dwa lata później przy ulicy Ludgardy odsłonięto pomnik upamiętniający poległych żołnierzy 15. Pułku Ułanów Poznańskich, wykonany przez Mieczysława Lubelskiego. Każdorazowo przemarsz szwadronów pułku przez

nej przez gen. Władysława Andersa. Potem szlak bojowy wiódł m.in. przez Monte Cassino do Predappio. Kolejny raz piętnastacy stracili swego dowódcę, ppłk. Zbigniewa Kiedacza, żołnierza o duszy zagończyka, syna przedwojennego wiceprezydenta miasta Poznania. W 1948 roku 15. pułk Ułanów Poznańskich przestał istnieć.

Zachowała się jednak więź między żołnierzami pułku i jego sympatykami. Kawaleria jako broń przeszła do historii, ale przetrwały tradycje i sentyment, choć, jak się wydaje, nazywanie jazdy polską bronią narodową wydaje się cokolwiek przesadzone.

Ułani na Ułańskiej

Wspomnijmy jednak i o drugim pułku kawaleryjskim międzywojennego Poznania: 7. Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich. Sformowany w 1920 roku po sze-

Wielkopolskiej Brygady Kawalerii, podobnie jak ułani też utracili swego dowódcę płk. Stanisława Królickiego, który zmarł z ran odniesionych 17 września 1939 roku. W dalszych walkach wojny pułk już nie był odtworzony. W październiku 1961 roku na terenie dawnego cmentarza garnizonowego na stokach Cytadeli poznańskiej odsłonięto piękny pomnik poległych oficerów i żołnierzy 7. Pułku Strzelców Konnych Wielkopolskich.

W międzywojennym Poznaniu w Reducie Przemysława, czyli dawnym Forcie Grolmana – na miejscu obecnego centrum finansowego obok Hotelu Poznań – stacjonował też szwadron zapasowy (a więc uzupełniający) 17. Pułku Ułanów Wielkopolskich im. Króla Bolesława Chrobrego. Oddział ten miał swój garnizon w Lesznie.

Żywa tradycja

Biało-czerwone proporczyki piętnastaków i jasnooliwkowo białe z żółtą żyłką, noszone przez strzelców konnych, szczególnie często widoczne były na ulicach międzywojennego Poznania. Tradycje oddziału i broni do dziś kontynuują członkowie Towarzystwa byłych Żołnierzy i Przyjaciół 15. Pułku Ułanów Poznańskich. Z podziwu godną konsekwencją i zapałem stopniowo, krok za krokiem, przywracają pamięć dawnych regulaminów, ceremoniałów, mundurów. We wrześniu 1982 roku odsłonięto zrekonstruowany przez Józefa Murlewskiego i Benedykta Kasznię pomnik poległych. Od 1986 roku w Poznaniu, w okolicach dawnego święta pułkowego, przypadającego 23 kwietnia, obchodzone są Dni Ułana, które początkowo były organizowane przez Uniwersytecki Klub Jeździecki im. 15. Pułku Ułanów Poznańskich, przy współudziale Centrum Wyszkozenia Jeździeckiego Poznań-Wola.

W miarę upływu lat na ulicach Poznania stopniowo zaczęły pojawiać się jeźdźcy w mundurach nawiązujących do przedwrześniowych, utrwalił się też praktykowany w kwietniu patriotyczny ceremoniał obejmujący apel poległych w scenerii pomnika przy ulicy Ludgardy, capstrzyk, oddanie honorów sztandarowi przechowywanemu w Wielkopolskim Muzeum Wojskowym. Druga część uroczystości to patriotyczny festyn na Cytadeli, sprawiaczy wiele radości zwłaszcza męskiej części mieszkańców Poznania, dzieciom i młodzieży. W miarę finansowych możliwości kompletowane są elementy mundurów; dość wspomnieć sensację wywołaną pojawieniem się charakterystycznego kotlisty z orkiestry pułkowej, który i przed wojną był szczególnie atrakcyjną postacią.

Piękny to był oddział, chwalebne miał zasługi, a i dziś mieszkańcy Poznania, jak przed laty, z sympatią patrzą na historyczne mundury, broń, słuchają tętentu kopyt. Jeszcze słyhać śpiew i rzenie koni... Oby jak najdłużej. ■

Także dziś mieszkańcy Poznania, jak przed laty, z sympatią patrzą na historyczne mundury, broń, słuchają tętentu kopyt

miasto spotykał się ze szczera radością i uznaniem mieszkańców.

Z ZSRR pod Monte Cassino

W latach drugiej wojny światowej ułani poznańscy zasłynęli na polach bitew września, w składzie Wielkopolskiej Brygady Kawalerii, dowodzonej przez gen. Romana Abrahama. W kampanii wrześniowej poległ m.in. dowódca pułku ppłk Tadeusz Mikke.

Oddział reaktywowano w 1942 roku, w Uzbekistanie, w składzie Armii Polskiej w ZSRR, dowodzo-

regu reorganizacji oddział ten stacjonował najpierw w Lesznie, potem w Inowrocławiu i wreszcie od października 1921 roku – w Poznaniu. Podczas gdy piętnastacy od początku stacjonowali w koszarach przy ulicy Grunwaldzkiej, strzelcy konni mieli swoje lokum w dawnych koszarach 5. (niemieckiego) dywizjonu taborów między ulicami Grunwaldzką, Ułańską i Wojskową; jesienią 1937 roku rozpoczęły się przenosiny pułku do Biedruska. Podczas kampanii wrześniowej strzelcy konni walczyli w składzie

Osiem milionów za dziesięć lat

Z Grzegorzem Bykowskim, prezesem Portu Lotniczego Poznań-Ławica, rozmawia Artur Boiński

Zdążył się pan już nacieszyć rekordami Ławicy w 2025 roku (4,14 mln pasażerów i 15-procentowy wzrost)?

– Branża lotnicza w Polsce rozwija się 2,5-krotnie szybciej od średniej unijnej, a my należymy pod tym względem do krajowej czołówki. Najbardziej cieszy nas porównanie wyników przedcovidowych i obecnych. Jeżeli weźmiemy rok 2019 i 2025, jesteśmy najszybciej rozwijającym się lotniskiem w Polsce. Potencjał wzrostowy wciąż jest, bo sprzyja nam choćby bliskość dużego lotniska w Berlinie.

To czynnik sprzyjający? Myślałem, że wręcz przeciwnie...

– Przed 2017 rokiem z Berlina latało więcej podróźnych niż ze wszystkich polskich lotnisk razem wziętych! A my do stolicy Niemiec mamy 2,5 godziny drogi. To naturalne, że wielu Wielkopolan korzystało i korzysta z oferty tamtego portu. Według danych niemieckiego lotniska w latach 2017-2018 nawet 15 procent obsłużonych tam pasażerów pochodziło z Polski. Organiczne tworzenie dodatkowych i częstszych połączeń z Ławicy pozwala powoli, ale systematycznie „zawracać” do nas tych, którzy wcześniej latali z Berlina.

Celowo pytałem na wstępie o to „nacieszenie” rekordami, bo utrzymanie takiej dynamiki wzrostu w kolejnym roku raczej nie będzie możliwe?

– Pamiętajmy, że mamy wolny rynek, nikt nie steruje tym ręcznie. Przecież to nie tak, że mogłoby stąd latać trzy razy więcej pasażerów, a tylko przez złośliwe linie albo nieudolny zarząd portu tak się nie dzieje. To normalne, że po kilku latach dynamicznego wzrostu przychodzi okres wzrostu spokojniejszego, bardziej stabilizującego. Jeżeli mówimy o rozwoju lotniska, to mocno blokują go uwarunkowania środowiskowe związane z ograniczeniem wykonywania operacji lotniskowych w nocy. A zakazy nocne mają wbrew pozorom duży wpływ także na to, co i ile lata w ciągu dnia. Chodzi o tzw. zbazowanie samolotów. W ciągu ostatnich dwóch lat co najmniej trzykrotnie różne linie chciały do nas przylatywać na nocowanie, ale nie było takiej możliwości, by dodatkowy samolot lądował po godzinie 22 i wylatywał przed 6 rano, co ma zasadnicze znaczenie dla rentowności wykorzystania tego sprzętu. To stawia nas w gorszej sytuacji od

FOT. PORT LOTNICZY POZNAŃ-ŁAWICA

tych lotnisk, jak Gdańsk, Katowice czy Wrocław, które tych ograniczeń nie mają. **Coś z tymi limitami nocnego hałasu da się zrobić?**

– Niewiele. Coś za coś: mamy blisko na lotnisko, bo jest ono położone niemal w centrum miasta, ale i przez to mocno ograniczone jeśli chodzi o latanie w określonych godzinach. Jedynie, co można robić, to stopniowo zastępować głośniejsze samoloty cichszymi, bo to pozwoli nieco zwiększyć liczbę operacji w godzinach nocnych. **Jeżeli o innych ograniczeniach rozwoju mowa, muszę zapytać o to, co najbardziej aktualne: czy sytuacja na Bliskim Wschodzie zdemoluje rynek lotniczy?**

– Jeżeli sytuacja szybko się nie ustabilizuje, trudno będzie przekonać pasażerów, żeby latali na lub przez niebezpieczny obszar. Gdy chodzi o sam Poznań, nie przewiduję jednak wielkiego wpływu tej sytuacji na wysokość ruchu, bo z Ławicy mamy średnio raptem pięć operacji lotniczych tygodniowo na Bliski Wschód.

Ruszyły właśnie nowe w rozkładzie loty Swissair do Zurychu, ale z siatki wypadło obecne od lat, popularne codzienne połączenie do hubu przesiadkowego Lufthansy w Monachium. Co się stało?

– To dość proste. Lufthansa jest notowaną na giełdzie, będącą w prywatnych rękach firmą, która musi zarabiać. Tu nie ma emocji czy patrzenia z sentymentem na Poznań. Chodzi wyłącznie o to, czy z ich punktu widzenia to połączenie generowało takie dochody, jakich by sobie życzyli. W Lufthansie uznali, że ten

samolot więcej zarobi na innej trasie, a oni wolą się skoncentrować na dowożeniu pasażerów z Poznania do Frankfurtu. I tyle.

nie spędza panu snu z powiek fakt, że za aż połowę z tych 4 mln pasażerów Ławicy stoi jeden niskokosztowy przewoźnik, Ryanair?

– Po pierwsze: a gdzie tak nie jest, jeżeli chodzi o regionalne lotniska, że większość stanowią lowcostowe połączenia? Po drugie: Ryanair tak naprawdę niczym nie różni się od np. Lufthansy pod jednym względem. Jeżeli będzie zarabiał na lataniu z Poznania, to będzie tu obecny i żadne emocje, lepsze lub gorsze stosunki nie będą miały znaczenia.

Efektom wspomnianych rekordów Ławicy jest również to, że trzeba mieć ów o inwestycjach zwiększających przepustowość lotniska. Przypomnijmy, co już zrobiono i co jest w trakcie realizacji.

– Od dłuższego czasu podkreślamy, że naszym priorytetem jest zmiana jakościowa w zakresie obsługi pasażerów na lotnisku. W 2025 roku udało nam się „rozbić bank” jeżeli chodzi o poprawę w najbardziej niewralgicznym z punktu widzenia pasażera miejscu lotniska, czyli w strefie kontroli bezpieczeństwa. Pod tym względem jesteśmy dziś najnowocześniejszym portem w Polsce, zajmujemy miejsce w ścisłej czołówce europejskiej. Praktycznie wyeliminowaliśmy kolejki do kontroli. Sześć nowoczesnych tomografów komputerowych pozwala podróżnym nie wyjmować niczego z bagażu do sprawdzenia oraz zabrać ze sobą dowolną ilość płynów w opakowaniach do dwóch

litrów. Specjalne skanery pozwoliły wyeliminować kontrolę manualną pasażerów, a inne urządzenia umożliwiają sprawdzenie butów bez potrzeby ich zdejmowania. Jesteśmy jednym z dwóch portów w Polsce, gdzie do

Rozbudowa lotniska to konieczność, bo szacujemy, że w ciągu kolejnej dekady możemy nawet podwoić liczbę obsługiwanych pasażerów, do 8 milionów rocznie

stały wymienione bramki do automatycznej kontroli paszportowej dla obszaru non-Schengen. Nasza nowa strefa komercyjna za punktem kontroli została uznana za jeden z siedmiu najlepszych na świecie sklepów wolnocłowych otwartych w ubiegłym roku na lotniskach.

A co z rozbudową?

– To oczywiście konieczność, bo szacujemy, że w ciągu kolejnej dekady możemy nawet podwoić liczbę obsługiwanych pasażerów, do 8 milionów rocznie. Najpierw, w najbliższych 2-3 latach, powiększymy halę odprawy biletowo-bagażowej. W tym samym czasie rozpoczynamy projektowanie przebudowy i rozbudowy całego terminala. **A propos... W mediach społecznościowych niedługo czytałem zarzuty internautów, że władzom lotniska „brakuje wizji” w kontekście dużej rozbudowy czy wręcz budowy nowego terminala. Ma pan wizję?**

– Jak masz wizję, idź do odpowiedniego lekarza – mógłbym odpowiedzieć półżartem. A serio: na szczęście nie ma takiej możliwości, żeby zarząd czy właściciele lotniska nie mieli wizji, bo od tego są dokumenty strategiczne, aktualizowane co pięć lat. Tam zapisana jest mapa drogowa, z której dokładnie wiadomo, co i kiedy należy rozbudować.

To co z niej wynika?

– Trzeba pamiętać, że procesy inwestycyjne na lotnisku są działaniem długofalowym. W dodatku w przypadku rozbudowy działającego terminala nie można tego zrobić jednorazowo; najpierw trzeba wykonać jedną część, żeby potem zabrać się za kolejną. Musi to być podzielone na cztery lub pięć etapów. Wszystko to zostanie zapisane we wspomnianym projekcie, który będziemy właśnie zlecać.

Co, w ogólnym zarysie, powinno zostać zrobione?

– Oprócz rozbudowy terminala, chodzi też o powiększenie obszaru płyt postojowych i inwestycje dotyczą-

odszkodowań za hałas – byliśmy w bardzo złej sytuacji finansowej, musieliśmy się dodatkowo zadłużać, prawie nie zbankrutowaliśmy... Choć dziś jesteśmy dobrze rozwiniętą maszyną, wciąż dźwigamy na plecach bagaż tych poprzednich lat. Od tego, czy uda się zgromadzić niezbędne środki, będzie zależało, czy zbudujemy sobie w Poznaniu od razu superlotnisko, czy będziemy musieli się ograniczać i wdrażać tylko pewne etapy rozbudowy.

Zarząd spółki będzie „uśmiechał się” do właścicieli, żeby dołożyli się do tych inwestycji?

– Na pewno... Lotnisko należy do właścicieli, a nie do zarządu. I trzeba powiedzieć, że na właścicieli, zwłaszcza na województwo i na miasto, zawsze mogliśmy liczyć. Zdaję sobie jednak sprawę, że gdy mowa o tak dużych środkach publicznych, to z pewnością marszałek czy prezydent mają je na co wydawać, dlatego dużą część potrzebnych na inwestycje pieniędzy będziemy chcieli zapewnić czy to z własnych zasobów, czy z emisji obligacji.

Zachętą do zainwestowania przez samorządy powinny być wyniki badań, którymi dysponujecie, o wpływie wzrostu ruchu na lotnisku na rozwój gospodarczy regionu?

– Z badań prowadzonych od lat przez różne uniwersytety i inne ośrodki jasno wynika, że spośród różnego rodzaju transportu to właśnie lotniczy jest tym, który najbardziej wpływa na wzrost PKB. Lotnisko to gigantyczna firma w tym mieście. Biorąc pod uwagę zarówno naszą spółkę, jak i wszystkie podmioty funkcjonujące na terenie portu, to jest kilka tysięcy pracowników. Doliczając do tego związanych w różny sposób z lotniskiem oraz pracujących na rzecz przylatujących do Poznania i wylatujących z niego, mamy – według raportu Zespołu Doradców Gospodarczych TOR – już 45 tysięcy osób! Roczne obroty wszystkich firm z Ławicy to jakieś dwa miliardy złotych. A ujmując szerzej wpływ lotniska na gospodarkę, mamy – znów według wspomnianego raportu – już 4,5 miliarda złotych. To więcej niż wynosi roczny budżet województwa wielkopolskiego! Oczywiście, im więcej osób lata z Ławicy, tym przywołane wskaźniki stają się wyższe. Pytanie o to, czy warto inwestować w rozwój lotniska, wydaje się zatem retoryczne. ■

POLECAMY

CZY KWIATY MÓWIĄ?

„O czym mówią kwiaty?” – to tytuł ekspozycji przygotowanej przez Muzeum Okręgowe w Lesznie. „Kolorowe, pachnące, delikatne kwiaty kojarzą się z pięknem, młodością i ulotnością. Ten wydawać by się mogło błąd element, od wieków nosi wiele znaczeń. Ma to miejsce w sztuce i życiu codziennym. Każdy rodzaj ma rozmaite zastosowania oraz właściwą sobie symbolikę” – czytamy w zaproszeniu na wystawę, czynną do 16 sierpnia.

„KRÓL ROGER”
W OPERZE

„Król Roger – jedna z najważniejszych oper XX wieku, z poetycką symboliką, szczególnie typem ekspresji i niezwykłą kolorystyką dźwiękową, powstała z fascynacji Karola Szymanowskiego antykiem, Bliskim Wschodem i filozofią Nietzschego. Pełne kontrastów dzieło łączy orientalne melodie, chrześcijańską liturgię i nowoczesny język muzyczny” – czytamy w zaproszeniu Teatru Wielkiego w Poznaniu na premierę opery (24 kwietnia) i jej kolejne odsłony (25-26.04 oraz 29-30.04).

ZROBIĄ BĘBNY I BASY

Kaliskie CKiS organizuje ośmiomiesięczne warsztaty budowy instrumentów ludowych: bębnów i basów. Zajęcia w Kocinie (gmina Sośnie, powiat ostrowski) zaplanowane cztery razy w miesiącu, od kwietnia do listopada 2026 r., poprowadzi mistrz tradycji Krzysztof Rospondek, jedyny w regionie specjalista w tej dziedzinie, budowniczy instrumentów od 20 lat. Efektem będą: bęben osznurowany, bęben obręczowy, basy dębne i basy klejone.

Szansa i uznanie

Wręczono nagrody i stypendia marszałka w dziedzinie kultury.

618 tysięcy złotych – to kwota, jaką w tym roku samorząd województwa przeznaczył na nagrody i stypendia marszałka w dziedzinie kultury. Ich zdobywcę odebrali je podczas uroczystości, która odbyła się 16 marca w poznańskiej Auli Nova, a którą zwińczył koncert „Tribute to Phil Collins”.

– Dzisiaj spotykamy się, żeby dać szansę realizacji projektów, które zostały wyłonione przez komisję z ponad 200 zgłoszonych wniosków stypendialnych i były bardzo różnorodne pod względem aktywności kulturalnej. Również nagrody honorują aktywność w wielu dziedzinach. Otrzymują je osoby z uznanym dorobkiem – mówi marszałek Marek Woźniak, który złożył gratulacje nagrodzonym i obdarowanym stypendiami. Zaznaczył przy tym, że kultura jest jedną z dziedzin, na którą województwo w swoim budżecie co roku rezerwuje największe kwoty.

Laureaci nagród odebrali je z rąk marszałka podczas uroczystości w Auli Nova.

W kategorii „twórczość artystyczna” wyróżniono w tym roku Bartłomieja Szopińskiego. Z kolei za „animację i upowszechnianie kultury” doceniono Grażynę Dziedziak, Przemysława Kieliszewskiego, Macieja Krajewskiego, Ewę Smoleńską, Michała Jana Umławskiego oraz Stowarzyszenie Strefa Kultu-

ry. Wojciech Czemplik, Barbara Foryńska, Maria Gostyła-Pachucka, Sylwia Jakubek, Zbigniew Kozub i Błażej Kuztelski odebrali nagrody za „całokształt dorobku kulturalnego”.

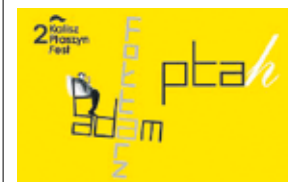
Natomiast 34 osoby otrzymały stypendia, które pomogą im w realizacji konkretnych kulturalnych przedsię-

wzięć w dziedzinach takich, jak literatura, sztuki wizualne, muzyka, taniec, teatr, film, animacja kulturalna czy działania interdyscyplinarne.

Opisy dokonań tegorocznych laureatów nagród oraz planów, które zamierzają zrealizować stypendyści, można przeczytać na stronie internetowej www.umww.pl.

POLECAMY

PTAH Z PTASZYNEM

Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu zaprasza na nową wystawę pt. „Ptaħ” autorstwa Adama Foltarza. Ekspozycję, prezentującą cyfrowe fotomontaże (inspirowane postacią egipskiego boga Ptaħa oraz muzyką Krzysztofa Komedy w interpretacji Jan Ptaszyn Wróblewski Quartet) można oglądać w miejscowej Galerii w Holu do 3 maja. Wernisaż wystawy, zorganizowanej w ramach 2. edycji Festiwalu Kalisz Ptaszyn Fest, odbył się 21 marca.

CZOŁG W MUZEUM

Wielkopolskie Muzeum Niepodległości informuje o kolejnej „skończonej” replice pojazdu wojskowego, przeznaczony do ekspozycji w nowo budowanym Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. Od 18 marca czołg Renault FT-17 można tymczasowo obejrzeć w Muzeum Broni Pancernych w Poznaniu. To czołg lekki, ważący niecałe 7 ton, obsługiwany przez załogę dwóch członków załogi: dowódcę – celowniczego i kierowcę.

ZDJĘCIA, FILM PLUS AI

„Algorytmy pamięci. Gniezno XX wieku” – to wyjątkowy projekt filmowy Fundacji Tornister Młode Media oraz Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Nagranie powstało podczas warsztatów online, poświęconych wykorzystaniu AI w produkcji filmowej. Jego twórcy sięgnęli po fotografie dokumentujące życie Gniezna w XX wieku, ożywiając je i animując za pomocą algorytmów. To eksperyment na styku historii, archiwum i technologii.

WIĘCEJ PROPOZYCJI INSTYTUCJI
KULTURY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA:

www.umww.pl/kultura

Nie tylko rock

Umowę na dofinansowanie podpisano w Spichlerzu Polskiego Rocka.

Samorząd województwa przekaże 250 tys. zł na organizację tegorocznej edycji konkursu Wielkopolskie Rytmy Młodych.

To jeden z najstarszych konkursów muzycznych w Polsce, który daje szansę młodym zespołom na zaistnienie na ogólnopolskiej scenie i kontynuuje legendarną tradycję jarocińskiego festiwalu. Wielkopolskie Rytmy Młodych otworzą Jarocin Festiwal 2026, który odbędzie się w dniach 16-19 lipca. Wcześniej półfinałści konkursu zaprezentują się na koncertach zorganizowanych w studiu TVP3 Poznań.

Zgodę na ponowne dofinansowanie wydarzenia przez województwo wyraził najpierw sejmik, a 20 marca umowę w tej sprawie podpisał w jarocińskim Spichlerzu

Polskiego Rocka marszałek Marek Woźniak.

– Jestem z tego pokolenia, które pamięta, jak to się zaczynało i jak to było ważne dla młodych ludzi. Tutaj rodziły się legendy polskiej muzyki. Cieszę się, że nadal jest ten duch i że mamy w tym swój udział jako samorząd województwa – mówił podczas spotkania w Jarocinie marszałek.

Warto przypomnieć, że Spichlerz Polskiego Rocka, w którym podpisano umowę, to oddział Muzeum Regionalnego w Jarocinie. Został zlokalizowany w specjalnie zaadaptowanym na ten cel dawnym spichlerzu zbożowym, w zabytkowej strefie centrum miasta, a stworzenie w nim wystawy stałej dofinansowano z marszałkowskich środków WRPO 2007-2013.

Z Lednicy do Brukseli

15 maja i 13 czerwca to najważniejsze daty zbliżającej się jubileuszowej XXX Lednickiej Wiosny Poetyckiej.

Zainicjowane przez poetkę Stanisławę Łowińską wydarzenie tradycyjnie odbywa się ze wsparciem finansowym województwa i pod patronatem marszałka. Pierwsza z wymienionych dat to termin przesyłania zgłoszeń, a druga – planowany finał na Lednicy.

Konkurs skierowany jest do młodych w wieku 12-19 lat, którzy prześlą na adres e-mail l.w.poetycka@gmail.com trzy niepublikowane teksty poetyckie. Regulamin oraz kartę uczestnika do wypełnienia można znaleźć na stronie Biblioteki Publicznej i Centrum Kultury Gminy Lubowo.

Odnotujmy, że laureaci ubiegłorocznej „Wiosny” –

na zaproszenie europosłanki Joanny Scheuring-Wielgus – uczestniczyli w lutym w kilkudniowym wyjeździe do Brukseli i Antwerpii.

– Ta wycieczka stała się nie tylko nagrodą za poetycką pasję i talent, ale także pięknym doświadczeniem, które poszerzyło horyzonty, zintegrowało młodzież i pozostało w sercach wdzięczność oraz motywację do dalszej pracy twórczej – podsumowała towarzysząca młodzieży nauczycielka Dagmara Szurgot.

W ten sposób twórczość Ksawerego Ambrożaka, Michałiny Gacek, Teresy Lewandowskiej i Wojciecha Majerczyka została doceniona, a – jak napisano w relacji z podróży – „Lednicka Wiosna Poetycka rozkwitła w Belgii”.

Laureaci ubiegłorocznej „Wiosny” gościli w Brukseli.

Zwyczaje i tradycje na wielkopolskiej wsi

Ponad 250 osób wzięło udział w cyklu warsztatów wielkanocnych z udziałem KGW.

Warsztaty rękodzieła w Niedźwiedziu w gminie Ostrzeszów.

Piękne i barwne dzieła powstały w Wojciechowie w gminie Kawęczyn.

Samorząd Województwa Wielkopolskiego od wielu lat wspiera i aktywizuje koła gospodyń wiejskich w całym regionie. W regionalnym budżecie co roku coraz więcej pieniędzy przeznaczane jest na konkursy skierowane do KGW.

Z programu Wielkopolska Odnowa Wsi od trzech lat organizowany jest np. konkurs „Wielkopolska wspiera gospodynie wiejskie”. Jego budżet w 2026 r. wyniósł aż 3 mln zł. Koła będą mogły ubiegać się o dotację w wysokości do 6 tys. zł z przeznaczeniem na zakup sprzętu i akcesoriów do przygotowania, przechowania i prezentacji posiłków, wykonania rękodzieła, a także na zakup strojów ludowych lub regionalnych i zakup namiotów promocyjnych.

– Poza bardzo ważnym i potrzebnym wsparciem finanso-

wym kierujemy do kół gospodyń wiejskich szeroką ofertę inicjatyw promujących ich działalność – mówi wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Konkursy o tematyce kulinarnej, organizowane przez samorząd województwa, cieszą się stale rosnącą popularnością. W imprezach tych każdorazowo bierze udział około 100 KGW. Od dwóch lat, korzystając z funduszy unijnych, angażujemy je przy organizacji warsztatów wielkanocnych, w których uczestniczą mieszkańcy Wielkopolski. W ten sposób upowszechniamy nasze dziedzictwo kulturowe i kulinarne.

Cykl pięciu warsztatów w każdym subregionie Wielkopolski to efekt działań podejmowanych przez jednostkę regionalną KSOW+ w związku z realizacją projektu „Zwyczaje i tradycje na

wielkopolskiej wsi źródłem inspiracji do aktywizacji mieszkańców i wspierania rozwoju lokalnego”.

Zajęcia zorganizowano we współpracy między KGW, regionalnym samorządem, Wielkopolskim Samorządowym Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku oraz LGD.

Na przykład 13 marca odbyło się spotkanie dla mieszkańców Niedźwiedzia w gminie Ostrzeszów. Panie z miejscowego KGW zaangażowały do pomocy lokalną pracownicę rękodzieła, aby wspólnymi siłami zaprezentować technikę przygotowania wianków wielkanocnych na podstawie słomianej z mchu oraz wiosenno-wielkanocnej kompozycji w szklanej misie.

W warsztatach wzięło udział ponad 60 osób. Na najmłodszych czekały artykuły plastyczne, które po-

zwoliły atrakcyjnie zagospodarować dzieciom czas spędzony w przedświątecznej, wiosennej atmosferze. Podczas wydarzenia swoją ofertę zaprezentowała Ostrzeszowska LGD.

Tydzień później w Chełście w gminie Drawsko KGW Złote Piaski w Kaweczynie zorganizowało warsztaty dla ponad 50 osób. Motywem przewodnim zajęć były kompozycje wiosenne z kwiatów doniczkowych oraz wiosenno-wielkanocne, w których wyplatane wianki. Panie z KGW też zadbały o atrakcje dla maluchów, które wykonywały prace plastyczne. Z kolei informacje o możliwości pozyskania funduszy unijnych zaprezentowała Czarnkowsko-Trzcianecka LGD.

Pierwszego dnia wiosny, niemal równolegle, odbywały się warsztaty w trzech wiel-

kopolskich miejscowościach: Murzynowie Leśnym w gminie Krzykosy (powiat średzki), w Świąciechowie (leszczyński) oraz w Wojciechowie w gminie Kawęczyn (turecki).

Panie z KGW Murzynowo Leśne zaprosiły społeczność lokalną do wspólnego wykonania tradycyjnych potraw wielkanocnych: żurku na zakwasie z chrzanem i suszonymi grzybami, jaj faszerowanych, sałatki jarzynowej oraz dekorowania babeczek wielkanocnych. Wiedzę na temat funduszy z UE i RLKS przekazywały z kolei przedstawicielki Lidera Zielonej Wielkopolski.

KGW Młodzianki w Świąciechowie postawiły na warsztaty rękodzielnicze. Młodzi uczestnicy wykonali pająki wielkanocne, a starsi zajmowali się przygotowaniem jak najpiękniejszych szkatulek

metodą decoupage. Wydarzeniu towarzyszyła prezentacja oferty Wielkopolskiej LGD „Kraina Lasów i Jezior”.

Efektowny i efektywny przebieg miały również warsztaty w Wojciechowie, zorganizowane przez KGW „Wojciechowiaki”. Uczestnicy wyplatali palmy wielkanocne, zdobili świece techniką decoupage oraz przygotowali ozdoby w postaci kurki wielkanocnej.

Podczas warsztatów pracownicy Turkońskiej Unii Rozwoju T.U.R. prowadzili punkt informacyjny o naborach wniosków oraz szerokim spektrum działań podejmowanych m.in. w zakresie ekologii.

Ponadto uczestnicy wszystkich tych spotkań mogli skorzystać z poczęstunku (w postaci słodkich wypieków), zapewnionego przez KGW.

Uczestniczki warsztatów kulinarnych prowadzonych przez KGW Murzynowo Leśne w gminie Krzykosy.

Chełst w gminie Drawsko był miejscem spotkania zorganizowanego przez KGW Złote Piaski w Kaweczynie.

Efektom warsztatów w Świąciechowie (powiat leszczyński) były ozdobne szkatułki i pająki wielkanocne.

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Materiał finansowany ze środków UE w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, opracowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stronę redaguje: Adrian Kapuściński, Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, e-mail: kow@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Gęstsza sieć rowerowa

Powstaje 41 projektów tras dla cyklistów. Gdzie będą realizowane?

Ścieżki wzdłuż ul. Solnej w Poznaniu oraz z Jankowic do Rumianka (gmina Tarnowo Podgórne).

Miesiąc temu pisaliśmy o ogromnych inwestycjach w budowę ścieżek rowerowych z puli ogólnej FEW. To jeszcze nie koniec dobrych informacji dla cyklistów. Sieć takich ścieżek w Wielkopolsce powiększy się o następne zadania. W pięciu ZIT-ach wybrano bowiem 41 podobnych projektów. Kosztować będą 236 mln zł, a większość z tych środków zabezpieczą fundusze europejskie.

Które samorzady są na liście szczęśliwców?

Najwięcej, bo 15 projektów, będzie realizowanych na północy Wielkopolski. Nowe trasy utworzą samorzady ze Złotowa, z Trzcianki, Krajenki, Chodzieży, Piły, Szydłowa, Kaczor i Wysokiej. Także gnieźnieński ZIT stawia na ścieżki. Nowych inwestycji można spodziewać się w gminach: KłECKO, Czarniejewo, Mielęszyn, Kiszkowo, Witkowo, Niechanowo, Łubowo. Stawkę uzupełnia powiat gnieźnieński. Łącznie będzie to 12 projektów.

Zdecydowanie najwyższe dofinansowanie (około 15,5 mln zł) zdobyła gmina Brudzew. W partnerstwie z miastem i gminą Turek wybuduje ścieżki rowerowe na odcinku Kościelec – Turek – Kalisz. To jeden z kluczowych elementów strategii ZIT kolsko-tureckiego obszaru funkcjonalnego. Łącznie powstanie ponad 10 km tras rowerowych.

– Dzięki unijnemu wsparciu i współpracy samorządów udało się zrealizować inwestycje, któ-

ra będzie miała realny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców – mówi marszałek Marek Woźniak. – Promujemy w ten sposób zdrowy styl życia i ekologiczne formy przemieszczania się. Takie inicjatywy z pewnością zachęcą mieszkańców do częstszego korzystania z rowerów – dodaje. Listę z tego obszaru dopełnia projekt gminy miejskiej Turek.

Także koniński ZIT stawia na ścieżki. Realizacji ośmiu inicjatyw podejmą się samorzady ze: Skulska, Starego Miasta, Ślesina, Sompolna i Kleczewa. Aż trzy zrealizuje powiat koniński.

Stawkę dopełnia rozstrzygnięcie z leszczyńskiej puli ZIT. Wybrano jedno zadanie. Leszno swoją dotację UE przeznaczy na drugi etap projektu wspierającego mobilność miejską.

Pozostałe ZIT-y (poznański i aglomeracja kalisko-ostrowska) także inwestują w ścieżki. Konkursy FEW zostały tam szybciej rozstrzygnięte. Doczekaliśmy się już pierwszych efektów, co widać na załączonych powyżej zdjęciach. MARK

Most i nowy asfalt

Przebudowano skrzyżowanie i most na DW 197.

Zakończyła się jedna z ważniejszych inwestycji drogowych w powiecie gnieźnieńskim. Zmienił się przebieg drogi wojewódzkiej nr 197 z Pawłowa Skockiego do Kiszkowa.

Przebudowano dotychczasowe niebezpieczne, czterowłotowe skrzyżowanie DW 197. Od strony Kiszkowa przebudowano na dwa skrzyżowania trzYWłotowe, jedno drogi wojewódzkiej i powiatowej (z łagodniejszym łukiem) oraz drugie oddalone (drogi powiatowej z gminną). W ten sposób złagodzone łuk łączący wspomniane trasy oraz położono prawie pół kilometra nowego asfaltu.

Przedsięwzięcie zrealizowano kompleksowo. Rozebrano „stary most” nad rzeką Mała Wełna, którego konstrukcja była w złym stanie technicznym. W jego miejsce powstała nowa przeprawa, a wraz z nią nowoczesna ścieżka pieszo-

-rowerowa. Wsparcie unijne na przebudowę DW 197 wyniosło prawie 9,4 mln zł, a uroczyste podsumowanie całego projektu (z udziałem wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka) odbyło się 1 kwietnia w Kiszkowie.

Dodajmy, że to jedna z kilkunastu inwestycji unijnych realizowanych przez poznański WZDW na drogach wojewódzkich. Wkrótce zostanie oddany do użytku most w Ślesinie. 350-metrowy odcinek jezdni ze ścieżką rowerową ma zostać udostępniony mieszkańcom jeszcze w drugim kwartale tego roku. Kończą się także prace związane z rozbudową DW 194 na odcinku Poznań – węzeł S5 Gniezno Południe w miejscowości Ligowiec wraz z nowym wiaduktem kolejowym.

Z kolei w przyszłym roku ma zakończyć się rozbudowa DW nr 190 w powiecie wągrowieckim, obejmująca odcinek o długości 11 km. Zakończono już ponad połowę prac. MARK

Kultura w nowoczesnym wydaniu

Awatary, sztuczna inteligencja czy infokioski. Interaktywny wymiar kultury staje się faktem. Jak w nowej rzeczywistości odnajdują się wielkopolskie instytucje kultury?

Wysokiej klasy technologie wkroczą do muzeum historii przemysłu w Opatówku. Jedną z takich atrakcji będą hologramy: Aleksandry i Józefa Zajączków, które będą witały gości, a także fabrykanta Fiedlera w gabinecie. Powstaną też makiety dostosowane dla osób niewidomych, plansze informacyjne, stoły multimedialne. Muzeum otworzy się na wszystkie nowości techniczne, także za sprawą unijnej dotacji w wysokości ponad 2,2 mln zł.

W podobnym kierunku planuje rozwijać się także Dom Zamełki w Koninie. Wyremontowany za pieniądze unijne w poprzedniej per-

Wizualizacja Domu Zamełki z nowym wyposażeniem.

spektywie najstarszy budynek w mieście czeka teraz na wyposażenie. Miasto pozyskało na ten cel również dotację z FEW.

Powstanie m.in. Multimedialne Podziemie Dziedzictwa, Inkubator Aktywności Kulturalnej, Centrum Informacji Turystycznej (przeplenię z ul. Dworcowej). W podziemiach czekać będzie sześć wyjątkowych stref (z interaktywnymi instalacja-

mi, symulatorem łoża planetarnego oraz awatarami opartymi na sztucznej inteligencji), poświęconych wybitnym postaciom związanym z Koninem.

Do gminnej izby pamięci w Starym Mieście już trafią pierwsze eksponaty – listy, zdjęcia, a nawet unikalne pamiątki z obozu Ravensbrück. Owszem, staną tu gabloty, które posłużą do ich wyeksponowania. „Ale to nie będzie

jednak izba muzealna w starym stylu, a raczej połączenie historii z multimediami” – mówi jej twórcy.

Staną tu infokioski, planowana jest szeroka digitalizacja zbiorów z wykorzystaniem skanera, powstanie też atrakcyjny wizualnie film.

Te projekty powstają przy udziale mieszkańców. Ludzie dzielą się swoimi pamiątkami i wspomnieniami. Podpowiadają, do kogo i gdzie warto dotrzeć. Wszystko po to, aby nie pozwolić różnym ciekawym przedmiotom odejść w zapomnienie, ale pokazać je następnym pokoleniom. ***

Przypomnijmy, że wysokiej klasy sprzęt multimedialny i sceniczny trafi także do modernizowanego Teatru Animacji w Poznaniu czy Regionalnego Centrum Kultury w Pile, o czym pisaliśmy w poprzednim wydaniu „Monitora”. MARK

Różne wymiary równości

Kiedy płęć przestanie być przeszkodą? Odpowiedzi szukamy w najnowszym e-magazynie „Nasz Region”.

Pół wieku – tyle, przy obecnym tempie zmian, potrzebujemy w państwach UE do osiągnięcia pełnej równości płci. O tym, dlaczego mimo postępu równościowego wciąż napotykamy poważne przeszkody oraz o Modelu Równości Płci rozmawiamy z dr Natalią Marciniak-Madejską – socjolożką, edukatorką, działaczką społeczną.

Piszemy również o nowej strategii Komisji Europejskiej na rzecz równouprawnienia

płci i pokazujemy, jak równość powinna wyglądać w praktyce. Przykładem jest unijny projekt Fundacji „Ukryte Marzenia”, który wspiera kobiety w powrocie do zawodowych obowiązków.

O tym, że równość dotyczy też mężczyzn, przeczytać można w reportażu „Zaczęli od kursu. Dziś niosą pomoc innym”. Tym razem odwiedziliśmy w Kępnie pana Łukasza i panią Izabelę.

Zeskanuj kod QR i ciesz się sprawdzonymi informacjami o funduszach europejskich w regionie. MARK

Będzie koncertowo i bardziej zielono

Co planuje zrealizować Leszno za 68 mln zł wsparcia z funduszy europejskich?

Miasto od lat konsekwentnie inwestuje w swoje dziedzictwo. Przypomnijmy, że w ubiegłych latach zrewitalizowano bibliotekę przy Placu Metziga, odnowiono też ratusz. Teraz czas na jeszcze bardziej spektakularne inwestycje, także z udziałem środków unijnych.

– To nie tylko inwestycja w kulturę, ale też w przestrzeń miejską – podkreślił marszałek Marek Woźniak po przyznaniu dotacji. Kolejnym etapem prac będzie budowa w samym sercu miasta nowoczesnej sali widowiskowej. To największa inwestycja w kulturę w historii Leszna.

Budynki dawnej siedziby biblioteki, a wcześniej Hotelu Polskiego oraz siedziby Miejskiego Ośrodka Kultury (mieszczące się przy ul. B. Chrobrego i ul. Zielonej) zostaną przebudowane. Dotychczasowa sala widowiskowa zostanie wyburzona. W jej miejscu powstanie nowa, która pomieści do 600 widzów.

Leszno będzie miało nową salę widowiskową i jeszcze piękniejszy rynek.

Nowa infrastruktura pozwoli na organizację różnorodnych wydarzeń kulturalnych: od spektakli teatralnych po koncerty, wystawy i warsztaty. Wewnątrz mieścić się będzie m.in. przestronne foyer, sale prób czy sale warsztatowe. Nowe przestrzenie zostaną dostosowane do potrzeb różnych grup społecznych, w tym seniorów. Dofinansowanie z UE to 48 mln zł.

Leszno jest stawiane za wzór modelowych rewitalizacji w Polsce. Ten proces będzie kontynuowany. Za 20 mln zł dotacji będzie realizowany kolejny etap odnowy. Prace obejmą m.in. miejski rynek, który stanie się nowoczesny, bardziej zielony i dostępny dla osób z niepełnosprawnościami. Zmodernizowana zostanie też willa przy ul. 17 Stycznia, w której niegdyś mieściło się przedszkole. Po gruntownym remoncie stanie się ona siedzibą organizacji pozarządowych i klubu seniora.

MARK

Fundusze europejskie na skróty

► **Rzgów i Wilczyn:** w tych gminach zamontowano na budynkach gospodarstw domowych: 120 pomp ciepła, 225 instalacji fotowoltaicznych, 100 magazynów energii elektrycznej oraz 238 magazynów energii cieplnej. To najważniejsze efekty zakończonego projektu parasolowego, na realizację którego władze tych samorządów pozyskały prawie 9 mln wsparcia z UE.

► **Powiat gostyński:** jego mieszkańcy nauczyli się nie tylko przygotowywać zdrowe posiłki, ale również angażować we wspólne działania na rzecz społeczności lokalnych. Zakończył się pierwszy cykl warsztatów kulinarnych, które odbyły się w czterech gminach powiatu gostyńskiego (Piaski, Pępowo, Gostyń, Krobia). Miał on na celu zdobycie przez uczestników umiejętności przyrządzania zdrowych posiłków z ekologicznych produktów lokalnych. To kolejna udana inicjatywa realizowana z puli LGD.

► **Jarocin:** w miejscowym Centrum Usług Społecznych oferowane są bezpłatne konsultacje z terapeutą uzależnień. Skierowane są one do rodziców i opiekunów prawnych dzieci oraz młodzieży w wieku 10-18 lat, sięgających po alkohol, papierosy, narkotyki albo nadmiernie korzystających z telefonu lub godzinami spędzających czas przy grach komputerowych. Ta pomoc jest udzielana również dzięki wsparciu z UE.

► **Więckowice (gmina Dopiewo):** statek piracki, tunel, huśtawki, zjeżdżalnie i ścianki wspinaczkowe – taki plac zabaw to marzenie wielu najmłodszych. Spełniło się ono w Więckowicach, bowiem przy ul. Gromadzkiej powstał nowy plac zabaw wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Dzięki wsparciu z UE oprócz strefy zabaw jest też siłownia plenerowa. Nie zabrakło zieleni i małej infrastruktury, co widać na zdjęciu.

► **Gmina Przykona:** nowoczesny budynek przystani żeglarskiej wraz ze świetlicą wiejską powstanie w miejscu dotychczasowej stacji żeglarskiej w Dąbrowie. To przestrzeń, która ma służyć zarówno miłośnikom żeglarskiego, jak i całym rodzinom, lokalnym organizacjom oraz turystom. Inwestycja będzie gotowa w połowie przyszłego roku i jest częścią większego projektu, na który władze lokalne pozyskały środki z FEW.

► **Dębica (gmina Przygodzice):** miejsce dla 100 przedszkolaków i 16 maluchów znalazło się w nowym budynku o powierzchni około 2 tys. m². Mowa o przedszkolu i żłobku, które otwarto 13 marca w Dębicy. W przedszkolu znajdują się m.in. dodatkowe sale do terapii zajęciowej oraz salka do ćwiczeń, w której najmłodsi mogą uczestniczyć w zajęciach gimnastyki korekcyjnej. Żłobek składa się z dwóch sal wyposażonych w kompleksowe zaplecze sanitarno-kuchenne. Obiekty powstały przy sporym udziale dotacji z programu FEW.

► **Ostrów Wlkp.:** rozpoczyna się kolejny etap modernizacji miejskich zabytków. Miasto podpisało umowy z wykonawcami na termomodernizację trzech ważnych obiektów – ratusza i dwóch budynków szkół (nr 2 przy ul. Wrocławskiej i nr 4 przy ul. Królowej Jadwigi). Obiekty znajdują się w rezerwie historycznej miasta, a ratusz od blisko dwóch stuleci jest jednym z najważniejszych symboli miasta. Inwestycje uzyskały dofinansowanie (70 proc. wartości) z programu FEW.

MARK

Z podwójnym zastosowaniem

Poznaliśmy szczegóły dotyczące tego, na co wydamy prawie 208 mln euro.

Komisja Europejska zatwierdziła zmiany w programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski. Oznaczają one wprowadzenie dwóch nowych priorytetów inwestycyjnych. Dyskutowano o nich podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego FEW, które odbyło się 31 marca w Poznaniu – mówi wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

To historyczna zmiana we wdrażaniu programów regionalnych. Pierwszy raz pojawiają się wydatki w formie dotacji na szeroko rozumiane bezpieczeństwo. Obejmują one infrastrukturę, cyberbezpieczeństwo i technologie służące rozwojowi gotowości cywilnej w przypadku działań wojennych, kryzysów i stanu zagrożenia.

Te działania rozpisano w dwóch nowych priorytetach FEW. Pierwszy jest związany ze „zwiększaniem zdolności technologicznych i przemysłowych w celu wspierania obronności Wielkopolski”. Będą dotowane m.in. projekty B+R, dotyczące publicznej infrastruktury podmiotów ba-

Posiedzenie Komitetu Monitorującego FEW odbyło się 31 marca.

dawczych w obszarach strategicznych dla odporności cywilnej i obronności.

To głównie inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, bezpośrednio związaną z działaniami badawczymi i innowacyjnymi. Chodzi też o transfer technologii i współpracę między przedsiębiorstwami, ośrodkami badań naukowych i sektorem szkolnictwa wyższego. Na ten cel zarezerwowano 41,3 mln euro.

Drugi nowy priorytet ma „wzmocnić bezpieczeństwo i odporność regionu w zakresie obronności”. Tutaj priorytetowo traktowana będzie infrastruktura tzw. podwójnego zastosowania (dual-use). Chodzi o rozwiązania, które przede wszystkim będą

wykorzystywane w codziennym użytkowaniu w sektorze cywilnym, ale mają również potencjał zastosowania w obszarze bezpieczeństwa i obronności.

W przypadku naszego programu regionalnego zakres interwencji jest szeroki. To przebudowa lub modernizacja linii kolejowej, ale także bezemisyjny/zasilany energią elektryczną tabor kolejowy. Jest też mowa o ochronie infrastruktury krytycznej, budowie i modernizacji infrastruktury podwójnego zastosowania, w tym na potrzeby mobilności wojskowej.

Mówiąc najogólniej, z tej puli będą mogły być budowane/remontowane miejsca ochronowe, np. w szpitalach, szkołach czy budynkach ad-

ministracji. Dopuszcza się również adaptacje stacji kolejowych, dworców autobusowych i parkingów. Będą one mogły pełnić funkcję miejsc schronienia, zaplecza sanitarnego, wyposażonego w systemy łączności awaryjnej.

Na te cele zarezerwowano 166,6 mln euro.

Łącznie na oba priorytety wydamy prawie 208 mln euro. To ponad 10 proc. alokacji FEW. Należy podkreślić, że nie są to dodatkowe pieniądze dla programu, tylko te, które udało się wygospodarować z obszarów, w których pozostały wolne środki.

Podczas posiedzenia Komitetu Monitorującego FEW przyjęto kryteria także do nowych konkursów. To oznacza, że pierwsze z nich zostaną ogłoszone jeszcze w tym półroczu.

Podczas posiedzenia KM zatwierdzono ponadto kryteria do innych konkursów. Zapoznano się również ze stanem wdrażania programu, szczególnie pod kątem certyfikacji wydatków z NextGenerationEU.

Z kolei temat sposobu realizacji projektów z obszaru małej retencji został przełożony na oddzielną debatę z udziałem ekspertów.

MARK

WYŚLEDZONE

Między nami, gwiazdami...

Nie wiedzieliśmy dotąd, że mamy aż tylu fanów (lub przy najmniej osób dobrze nam życzących albo – w życzeniu nam dobrze mających jakiś interes ;-))!

Napisałiśmy przed miesiącem, że świętujemy (znaczy się, jako „Monitor”) już 25 lat. I posypały się listy, e-maile, telefony z gratulacjami i życzeniami.

Dzięki temu dowiedzieliśmy się, jacy fajni jesteście! Na przykład, że jesteście nie tylko „cenionym źródłem informacji”, ale wręcz „często jedynym źródłem wiadomości o ważnych, lokalnych sprawach”. Poza tym mamy „misyjny charakter” i odgrywamy poważną rolę „w budowaniu regionalnej tożsamości”. Itd. itp.

Żeby nikogo nie pominąć – in gremio nisko się kłaniaamy i pięknie dziękujemy za wszystkie miłe słowa!!!

POŻYCZONE

Od 25 lat o regionie

„Monitor Wielkopolski” jest i Wielkopolską jest razem z nami.

Dziękujemy za wszystkie miłe słowa!!!

MONITORUJEMY RADNYCH

Marian Poślednik:

Brakuje mi okien

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

- ▶ **Lubię to zdjęcie, bo...** za plecami mam tylko wielkie „okno na świat”, nasz Bałtyk!
- ▶ **Najprzyjemniejszy moment w pracy radnego to...** mieć wpływ, a później zobaczyć realizację potrzebnych inwestycji w najbliższym otoczeniu.
- ▶ **A najgorsze w tej robocie jest...** mierzenie się z populistycznym cynizmem politycznym.
- ▶ **Gdy jadę na sesję sejmiku, to...** mogę spotkać osoby, które robią dużo dobrego dla Wielkopolski, a znam je od wielu lat.
- ▶ **W sali sesyjnej najbardziej brakuje mi...** okien, bo lubię pracować przy świetle dziennym, i większego pulpitu, aby móc swobodnie rozłożyć papierowe notatki.
- ▶ **Gdyby komisje znów mogły obradować online...** Wolę zdecydowanie bezpośredni kontakt z radnymi i pracownikami Urzędu Marszałkowskiego w sali obrad.
- ▶ **Możemy być dumni z Wielkopolski, ponieważ...** racjonalnie gospodarujemy naszymi zasobami, korzystając z doświadczeń naszych przodków w myśl idei wielkopolskiej pracy organicznej.
- ▶ **Gdy słyszę „mała ojczyzna”, to...** widzę moje Pępowo i dziesiątki małych miasteczek i wsi, w których nastąpił ogromny rozwój w ciągu ostatnich 36 lat.
- ▶ **Najdziwniejsze pytanie, jakie dotąd usłyszałem, to...** Przestałem już się dziwić, ale niestety jest ich coraz więcej!
- ▶ **Chciałbym wiedzieć...** kiedy może zabraknąć nam wody, abyśmy zrozumieli – szczególnie w Wielkopolsce – jak ważne jest racjonalne gospodarowanie jej ograniczonymi zasobami!
- ▶ **Nie chciałbym wiedzieć...** kiedy przestanie mi się chcieć...
- ▶ **Chciałbym się spotkać z...** kolegami i przyjaciółmi z lat młodości i z Lechem Wałęsą.
- ▶ **Na bezludną wyspę zabrałbym...** najbliższą rodzinę, przyjaciół oraz nasiona i sadzonki roślin, które lubię uprawiać.
- ▶ **Jak urlop, to...** latem, na łonie natury i w otoczeniu winnic.
- ▶ **A jak praca, to...** dalej móc realizować przedsięwzięcia na obszarach wiejskich LGD Gościnnia Wielkopolska.
- ▶ **Marzy mi się...** doczekać wnuków.
- ▶ **Boję się...** skutków złego wykorzystania najnowszych osiągnięć technologicznych i zawirowań geopolitycznych.
- ▶ **Cieszę się...** jeśli chociaż trochę spełniają się plany i marzenia moje i bliskich mi osób.

Marian Poślednik

- ▶ ur. 2 sierpnia 1959 r., Pasierby
- ▶ prezes zarządu LGD Gościnnia Wielkopolska w Pępowie
- ▶ wybrany z listy KO, w okręgu nr 6
- ▶ 13.023 głosy

PODAROWANE

FOT. 2X ARTUR BOIŃSKI

Pamiętacie Gucia z „Pszczółki Mai” i jego słynne „stare przysłowie pszczoł mówi...”? Z pewnością jedno z nich powiada: Nie śmieję się bratku z cudzego przypadku! W poprzednim wydaniu w tym miejscu robiliśmy sobie śmichy-chichy z wystawki w pokoju urzędowych kierowców i ich kolekcji modeli różnych samochodów. Farba drukarska nie zdążyła wyschnąć (a właściwie to chyba nawet nie zdążyła zostać nałożona na papier), a sami staliśmy się właścicielami podobnego minizestawu samochodzików! Wszystko to za sprawą koleżanek z pracy, które uznały, że to właśnie będzie najlepszy podarunek dla nas z okazji Dnia Mężczyzny. I jak to skomentować? Przyznać, że każdy facet, niezależnie od wieku, lubi czasami pobawić się autkiem – wyjdziemy na infantylnych. Powiedzieć, że nas „te sprawy” już nie kręcą – zostaniemy uznani za bucowatych. Pozostałoby przy tym, że jesteśmy pod wrażeniem opakowań, w których autka zostały nam podarowane.

PODPATRZONE

FOT. PIOTR RATAJCZAK

W dziennikarstwie za wyższą szkołę jazdy uznawany był kiedyś tak zwany reportaż uczestniczący, gdy autor przed napisaniem tekstu wchodził incognito w jakieś środowisko czy zatrudniał się na określonym stanowisku, by potem to lepiej opisać. Z podobnego założenia, że lepiej coś najpierw osobiście wypróbować, nim wyda się opinię, wyszli też urzędnicy z marszałkowskiego Departamentu Transportu. I tak oto na korytarzach przed ich gabinetami stanęły modele różnych foteli, z których jeden miał zostać wybrany do nowo zamówionych przez województwo pociągów „Flirt”. My z kolei, parafrazując przypisywane stalinowskiemu prokuratorowi słowa „dajcie mi człowieka, a paragraf się znajdzie”, uznaliśmy „dajcie nam fotele, a na pewno kogoś posadzimy”. Co uczyniliśmy, zachęcając do zapoznania nam panie z Kancelarii Sejmiku.

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Tatiana Sokołowska (przewodnicząca), Tomasz Wojtiuk (sekretarz), Michał Zieliński

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,

fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otocky